



BANK SPÓŁDZIELCZY W OBSZY

**Ujawnienie informacji
dotyczących ryzyka, funduszy własnych, wymogów kapitałowych, polityki
w zakresie wynagrodzeń, i innych informacji ujawniane zgodnie
z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego
i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów
ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych,
część ósma, a także art. 111a ust 3 ustawy – Prawo bankowe**

według stanu na 31 grudnia 2018 r.

Obsza, lipiec 2019 r.

I. WPROWADZENIE

Zarząd Banku Spółdzielczego w Obszy przedkłada wszystkim zainteresowanym uczestnikom rynku niniejszą informację zgodnie z przyjętymi w Banku Zasadami Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych i Polityki informacyjnej Banku, realizując standard transparentności instytucji finansowej.

Informacja o możliwości dostępu do pełnych danych podlegających ujawnianym, została przedstawiona zainteresowanym w Załączniku nr 1 do Polityki informacyjnej Banku Spółdzielczego w Obszy, umieszczonej na stronie internetowej Banku www.bsobsza.pl.

Wszelkie dane liczbowe zostały wyrażone w **tysiącach złotych**.

1.1 Informacje o Banku

Bank Spółdzielczy w Obszy prowadzi działalność od 1952 roku. Bank jest wpisany do Krajowego Rejestru Sądowego przez Sąd Rejonowy Lublin – Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku, VI Wydział Gospodarczy KRS, pod numerem 0000053500.

Bankowi nadano numer statystyczny REGON 001076442.

Bank Spółdzielczy w Obszy jest zrzeszony z Bankiem Polskiej Spółdzielczości S.A. w Warszawie oraz jest uczestnikiem Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

Siedzibą Banku jest Obsza 34A, 23-413 Obsza. Bank prowadzi działalność na terenie powiatu biłgorajskiego.

Bank Spółdzielczy w Obszy nie posiadał innych jednostek organizacyjnych.

Według stanu na 31 grudnia 2018 roku Bank Spółdzielczy w Obszy zrzeszał 645 członków, w tym: 644 osób fizycznych oraz 1 podmiot posiadający osobowość prawną. Fundusz udziałowy wynosił: 246 tys. zł, wysokość jednostki udziałowej: 100 zł.

Bank Spółdzielczy w Obszy, zwany dalej Bankiem, z siedzibą w Obszy, Obsza 34A przedstawia informacje o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczące adekwatności kapitałowej wg stanu na dzień 31.12.2018 roku.

Zakres działalności Banku opisany jest w Statucie Banku, udostępnionym na stronie internetowej Banku: www.bsobsza.pl.

Bank zgodnie z wymogami określonymi w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (zwanego dalej „Rozporządzeniem”) w Części Ósmej dokonuje ujawnienia informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących profilu ryzyka Banku, funduszy własnych, wymogów kapitałowych, polityki w zakresie wynagrodzeń oraz innych informacji w niniejszym dokumencie zwanym dalej „Ujawnieniem” według stanu na 31 grudnia 2018 roku.

Bank w zakresie ujawnianych informacji stosuje pominięcie informacji uznanych za:

- **nieistotne** – oznacza to w opinii Banku informacje, których pominięcie lub nieprawidłowe ujawnienie nie powinno zmienić lub wpłynąć na ocenę lub decyzję odbiorcy opierającego się na tych informacjach przy podejmowaniu decyzji ekonomicznych,
- **zastrzeżone** lub **poufne**. Informacje **zastrzeżone** to informacje, których podanie do wiadomości publicznej, w opinii Banku, osłabiłoby jego pozycję konkurencyjną na rynku w rozumieniu przepisów o ochronie konkurencji i konsumentów. Informacje **poufne** to informacje, względem których, Bank zobowiązał się wobec klienta lub innego kontrahenta do zachowania poufności zgodnie z ustawą o ochronie danych osobowych, a także danych objętych ochroną ze względu na tajemnicę bankową.

Niniejszy Raport spełnia wymagania dyscypliny rynkowej.

Informacje ujęte w niniejszym dokumencie prezentowane są za okres od 01.01.2018 r. do 31.12.2018 r. – według stanu na koniec 2018 roku.

Bank stosuje Polskie Standardy Rachunkowości. Informacje polegające na ujawnianiu w myśl Międzynarodowych Standardów Rachunkowości nie dotyczą Banku.

II. CELE I STRATEGIE W ZAKRESIE ZARZĄDZANIA RYZYKIEM – ART. 435 ROZPORZĄDZENIA

1. Zarządzanie ryzykiem w Banku realizowane jest w oparciu o opracowane w formie pisemnej wewnętrzne regulacje: polityki, strategie oraz instrukcje.

Polityki określają:

- definicje ryzyka,
- poziom apetytu na ryzyko,
- główne zamierzenia Banku w celu ograniczania poziomu ryzyka.

Strategie określają:

- definicję ryzyka,
- analizę istotności ryzyka na podstawie kryteriów uznawania ryzyka za istotne,
- cele strategiczne Banku,
- podział obowiązków i odpowiedzialności pracowników, stosownie do struktury organizacyjnej Banku,

Instrukcje Banku zawierają:

- 1) zasady zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka bankowego, w tym:
 - identyfikowania ryzyka,
 - pomiaru ryzyka,
 - monitorowania ryzyka,
 - kontroli ryzyka,
- 2) zasady ograniczania ryzyka,
- 3) zasady ustalania limitów i wyznaczania ich wielkości.

Procedury podlegają regularnej weryfikacji w celu ich dostosowania do zmian profilu ryzyka Banku i otoczenia gospodarczego, w którym Bank działa.

Zatwierdzenie zmian procedur wewnętrznych wymagają:

- uchwały Zarządu Banku i Rady Nadzorczej Banku, lub
- uchwały Zarządu Banku.

2. Informacja dotycząca art. 435. ust. 1 lit a-d Rozporządzenia, tzn. strategii i procesów zarządzania tymi rodzajami ryzyka; struktury i organizacji odpowiedniej funkcji zarządzania ryzykiem, w tym informacji na temat uprawnień i statutu, lub innych odpowiednich rozwiązań w tym względzie; zakresu i charakteru systemów raportowania i pomiaru ryzyka; strategii w zakresie zabezpieczenia i ograniczenia ryzyka, a także strategii i procesów monitorowania stałej skuteczności instrumentów zabezpieczających i czynników łagodzących ryzyko – zawarte są w **Załączniku nr 1** do niniejszego dokumentu. Załącznik nr 1 zawiera jednocześnie informacje objęte art. 111a ust. 4 ustawy – Prawo bankowe.
3. Zatwierdzone przez Zarząd oświadczenie na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem w Banku, dające pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku wymagane przez art. 453 ust.1 lit. e zawarte jest w **Załączniku nr 2**.
4. Informacja na temat ryzyka, zgodna z art. 435 ust 1. lit f. w której omówiono ogólny profil ryzyka Banku związany ze strategią działalności, zawierająca kluczowe wskaźniki i dane liczbowe dotyczące ryzyka zawarta jest w informacji dodatkowej do Sprawozdania finansowego za 2018 rok.

2.1 Ryzyko kredytowe

W celu zapewnienia w Banku jak najwyższej jakości aktywów kredytowych, Bank – w odniesieniu do posiadanych ekspozycji kredytowych – zarządza: ryzykiem kredytowym, ryzykiem koncentracji, ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie (z uwzględnieniem Rekomendacji

S), ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych (z uwzględnieniem Rekomendacji T) i ryzykiem rezydualnym.

Celami strategicznymi odnośnie zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku są:

- 1) utrzymanie stabilnego i zrównoważonego pod względem jakości i ilości portfela kredytowego,
- 2) stałe doskonalenie jakości obsługi klienta,
- 3) ograniczenie ryzyka kredytowego Banku,
- 4) rozwijanie działalności handlowej oraz inwestycyjnej w granicach zatwierdzonych przez Zarząd, Radę Nadzorczą i Zebranie Przedstawicieli, przy założeniu zachowania bezpieczeństwa finansowego Banku, postanowień nadzorczych rekomendacji i adekwatności kapitałowej.

Planowane działania umożliwiające realizację celów strategicznych:

- 1) utrzymanie dotychczasowej działalności w zakresie kredytowania,
- 2) bieżące analizowanie potrzeb rynku lokalnego w zakresie kredytowania inwestycji, finansowania budownictwa mieszkaniowego, wsparcia rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, realizacji zapotrzebowania na kredyty preferencyjne, detaliczne oraz wsparcia w wykorzystywaniu funduszy pomocowych,
- 3) dążenie do zwiększenia portfela kredytowego banku z zachowaniem bezpieczeństwa kredytowego,
- 4) dążenie do unifikacji procedur i usprawnienia obsługi klienta,
- 5) pozyskanie klientów strategicznych w obrębie:
 - jednostek samorządowych,
 - małych i średnich przedsiębiorstw,
 - rolników,
 - osób fizycznych,
- 6) nawiązanie współpracy z Bankiem Zrzeszającym i bankami spółdzielczymi w odniesieniu do grup klientów, których kompleksowa obsługa przekracza aktualne możliwości Banku,
- 7) uwzględnienie w polityce Banku zasad finansowania kredytów długoterminowych, w tym kredytów udzielanych w konsorcjach z Bankiem Zrzeszającym lub innymi bankami spółdzielczymi,
- 8) wdrożenie systemów informatycznych /aplikacji/ narzędzi wspomagających zarządzanie ryzykiem kredytowym.

Ryzyko kredytowe Banku jest zagrożeniem spłaty kredytu wraz z odsetkami w umownych terminach, spowodowanym trudnościami w realizacji umowy kredytowej. Może ono zatem występować w stopniu niewielkim lub też znaczącym. Istotne przy analizie ryzyka kredytowego jest odróżnienie ryzyka pojedynczego kredytu (transakcji) od łącznego ryzyka portfela, wynikającego z działalności kredytowej. Ryzyko pojedynczego kredytu (transakcji) zależy od wysokości możliwej straty (równej maksymalnej wartości kredytu) i prawdopodobieństwa jej wystąpienia. Łączne ryzyko kredytowe zależne jest od wysokości pojedynczych kredytów, prawdopodobieństwa ich niespłacenia i współzależności między poszczególnymi pojedynczymi kredytami - im mniejsza jest ta wzajemna zależność tym mniejsze jest ryzyko wystąpienia sytuacji, w której czynniki powodujące niespłacenie jednego kredytu będą również wpływały na niespłacenie innych, zwiększając w ten sposób łączne ryzyko kredytowe.

Bank kieruje się oceną kredytów pod względem ryzyka ich straty, wynikającego z niewypłacalności kredytobiorcy. Metodą zabezpieczenia się przed nadmiernym ryzykiem w działalności kredytowej jest odpowiednio prowadzone zarządzanie ryzykiem zarówno w odniesieniu do pojedynczego kredytu, jak i łącznego zaangażowania kredytowego.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w odniesieniu do pojedynczego kredytu polega na:

- 1) badaniu wiarygodności i zdolności kredytowej przed udzieleniem kredytu oraz prawidłowym zabezpieczaniu ekspozycji kredytowej poprzez stosowanie standardów kredytowych,

- 2) ograniczeniu wysokości kredytu poprzez jednostkowe limity zaangażowań,
- 3) bieżącym monitoringu kredytowym,
- 4) dokonywaniu okresowych przeglądów ekspozycji kredytowych oraz tworzeniu rezerw,
- 5) prawidłowym prowadzeniu windykacji i nadzoru nad trudnymi kredytami,
- 6) kontroli kredytowej.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w odniesieniu do łącznego zaangażowania kredytowego przeprowadzane jest za pomocą:

- 1) dywersyfikacji ryzyka (limity),
- 2) monitorowania ekspozycji zagrożonych,
- 3) przedsięwzięć organizacyjno - kadrowych polegających w szczególności na:
 - a) przekazywaniu informacji kierownictwu,
 - b) odpowiednim doborze i szkoleniu personelu,
 - c) nadzorze nad działalnością kredytową.

W przypadku gdy poziom ryzyka kredytowego okazuje się nieakceptowalny bank podejmuje działania zmierzające do ograniczenia tego poziomu.

Celem zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w Banku jest zapewnienie stałego monitorowania portfela ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, ze szczególnym uwzględnieniem procedur zapewniających spełnienie wymogów regulacji prawnych, zarówno zewnętrznych jak i wewnętrznych.

Wymieniony mechanizm zarządzania ryzykiem portfela ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie umożliwia zapewnienie bezpiecznej działalności Banku poprzez stały monitoring:

- 1) poziomu zaangażowania Banku w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie,
- 2) struktury aktywów i pasywów długoterminowych,
- 3) wpływu zmian cen na rynku nieruchomości oraz ich wpływu na ryzyko kredytowe w Banku,
- 4) realizacji polityki w zakresie przyjmowania zabezpieczeń,
- 5) jakości portfela kredytowego w grupie ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie.

Bezpośrednim zagrożeniem wynikającym z finansowania przez Bank przedsięwzięć na rynku nieruchomości są czynniki związane z:

- 1) brakiem długookresowych doświadczeń uczestników tego rynku w Polsce,
- 2) brakiem narzędzi informatycznych w Banku służących kontroli ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, w tym w szczególności dotyczących bieżącego ich monitorowania, ustalania limitów oraz analizy struktury terminowej,
- 3) niedopasowaniem pomiędzy strukturą terminową pasywów a strukturą terminową aktywów (finansowanie długoterminowych aktywów krótkoterminowymi pasywami),
- 4) brakiem procedur dotyczących oceny ryzyka kursowego i ryzyka stopy procentowej ponoszonego przez klienta,
- 5) niską jakością wycen nieruchomości wynikającą, m.in. z braku materiału statystycznego dotyczącego rynku nieruchomości oraz portfela wierzytelności hipotecznych, w tym w szczególności z braku baz danych dotyczących wartości nieruchomości,
- 6) niesprawnym systemem wieczysto - księgowym,
- 7) nieuregulowanymi kwestiami własnościowymi wielu nieruchomości,
- 8) brakiem wypracowanych standardów w zakresie aspektów socjalnych związanych z egzekucją należności oraz z realizacją zabezpieczenia,
- 9) niedopracowanymi procedurami związanymi z relacjami z klientem.

Bank prowadzi ostrożną politykę kredytową w zakresie przyjmowania zabezpieczeń, tj. dąży do ich dywersyfikacji, a przez to uniknięcia znacznego zaangażowania w kredyty zabezpieczone hipotecznie.

W Banku prowadzona jest analiza profilu ryzyka kredytowego w oparciu o monitorowanie wskaźników ilościowych i jakościowych, a także o analizę skuteczności dochodzenia należności zagrożonych, ze szczególnym uwzględnieniem windykacji z nieruchomości.

Opis działań zmierzających do ograniczania ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie zawiera Polityka kredytowa ustalona i zatwierdzona przez Zarząd Banku oraz zaakceptowana przez Radę Nadzorczą.

Celem zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych w Banku jest zapewnienie stałego monitorowania portfela detalicznych ekspozycji kredytowych, ze szczególnym uwzględnieniem procedur zapewniających spełnienie wymogów regulacji prawnych, zarówno zewnętrznych jak i wewnętrznych.

Wymieniony mechanizm zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych (DEK) umożliwia zapewnienie bezpiecznej działalności Banku poprzez stały monitoring:

- poziomu zaangażowania Banku w detalicznych ekspozycji kredytowych,
- jakości portfela kredytowego w grupie detalicznych ekspozycji kredytowych.

W ramach DEK wyróżnione zostaje 5 grup ekspozycji kredytowych:

- 1) kredyty gotówkowe (konsumenckie),
- 2) limity zadłużenia w ROR,
- 3) kredyty konsolidacyjne,
- 4) kredyty mieszkaniowe,
- 5) kredyty uniwersalne hipoteczne.

Proces zarządzania ryzykiem DEK obejmuje w szczególności:

- 1) ustalenie i przestrzeganie limitów ograniczających ryzyko DEK,
- 2) wymogi dokumentowe w zakresie badania zdolności i wiarygodności kredytowej,
- 3) korzystanie z wewnętrznych i zewnętrznych baz danych,
- 4) system uprawnień do akceptacji ryzyka,
- 5) ograniczanie strat poprzez zabezpieczenie DEK,
- 6) odpowiednie administrowanie DEK,
- 7) procesy monitorowania DEK i dochodzenia roszczeń,
- 8) przeprowadzanie testów warunków skrajnych,
- 9) zastosowanie narzędzi wspierających ocenę zdolności i wiarygodności kredytowej oraz zarządzanie ryzykiem portfela DEK.

Głównym elementem ograniczającym ryzyko z tytułu detalicznych ekspozycji kredytowych jest prawidłowo przeprowadzona ocena zdolności kredytowej oraz wiarygodności wszystkich osób zobowiązanych do spłaty ekspozycji kredytowej zakończona decyzją kredytową.

Bank monitoruje ryzyko kredytowe na jakie jest narażony w związku z zaangażowaniem w detaliczne ekspozycje kredytowe, określa poziom tego ryzyka oraz dokonuje jego analizy w celu weryfikacji poziomu ryzyka.

Aby zminimalizować ryzyko kredytowe bank musi identyfikować wszelkie trudności i dostosowywać swoją strategię funkcjonowania jako instytucji.

1. Do podstawowych utrudnień w bezpiecznym zarządzaniu ryzykiem kredytowym w banku należą:

- 1) utrudnienia zewnętrzne obejmujące okres ekonomicznej niepewności, niejasności i niestabilności reguł gry rynkowej, złożoność procesów technicznych, technologicznych i organizacyjnych poszczególnych podmiotów, wiarygodność kredytową kredytobiorców czy konkurencję międzybankową,
- 2) utrudnienia wewnętrzne obejmujące niedostateczny poziom analizy ekonomicznej kredytobiorców, mało wiarygodną sprawozdawczość finansową klientów, sporadyczny kontakt z klientami, nadmierne zaufanie do prawnych form zabezpieczeń,

„Instrukcja zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku Spółdzielczym w Obszy” określa te elementy działalności kredytowej Banku, które umożliwiają zminimalizowanie występujących

w niej zagrożeń. Opisuje one działania i mechanizmy służące ograniczeniu ryzyka kredytowego, które podzielić można na trzy grupy:

- 1) działania systemowo–organizacyjne,
- 2) działania realizacyjne,
- 3) działania kontrolne.

W zakresie działań systemowo – organizacyjnych ograniczanie ryzyka kredytowego jest wynikiem określenia odpowiedniej strategii i polityki kredytowej Banku, w szczególności przyjęcia odpowiednich procedur kredytowych (instrukcje, wytyczne, metodyki oceny zdolności kredytowej, inne zalecenia), a także limitowania koncentracji kredytów, ustalenia podziału kompetencji kredytowych.

W zakresie działań realizacyjnych, *Instrukcja* określa i odwołuje się do tych regulacji, które dotyczą rozpatrywania wniosków kredytowych, kolegalności opiniowania i podejmowania decyzji kredytowych, zawierania umów kredytowych, przyjmowania zabezpieczeń spłaty kredytów czy wreszcie postępowania z kredytami zagrożonymi.

W/w *Instrukcja* zawiera zagadnienia związane z działaniami kontrolnymi, na które w szczególności składa się sprawozdawczość kredytowa oraz prowadzenie monitoringu kredytowego i monitoringu zabezpieczeń, a także tworzenie i kontrola rezerw celowych na aktywa obciążone ryzykiem oraz kontrola poziomu limitów zaangażowania; odwołują się one często do szczegółowych regulacji dotyczących tego zakresu, ujętych głównie w zasadach monitoringu kredytów oraz w procedurze kontroli działalności kredytowej Banku.

2.2 Ryzyko płynności

Ryzyko płynności to zagrożenie utrzymania zdolności do finansowania aktywów i terminowego wykonania wszelkich zobowiązań Banku. Z płynnością Banku nierozdzielnie związane jest zarządzanie aktywami i pasywami. Odpowiednie zarządzanie aktywami i pasywami Banku jest istotne z punktu widzenia dwóch zasadniczych funkcji, a mianowicie – minimalizowania ryzyka przy jednoczesnym utrzymaniu założonej rentowności poprzez tworzenie odpowiedniej struktury aktywów i pasywów.

Zarządzanie płynnością należy do najważniejszych zadań Banku, bowiem poprzez zapewnienie Bankowi zdolności do wywiązania się z bieżących i przyszłych zobowiązań zostaje znacznie ograniczona możliwość utraty wypłacalności.

Obowiązek Banku dotyczący utrzymywania płynności płatniczej dostosowanej do rozmiarów i rodzaju prowadzonej działalności wynika z art. 8 ustawy Prawo bankowe. Ponadto: odpowiedni poziom płynności pozwala Bankowi wywiązywać się ze swoich zobowiązań na bieżąco, co jest niezbędnym czynnikiem do prawidłowego funkcjonowania Banku. Posiadanie odpowiedniej płynności zapewnia Bankowi elastyczność działań potrzebną do rozwoju działalności, odpowiedni poziom płynności pozwala także pokrywać przejściowe straty z działalności.

Strategia finansowania płynności w Banku Spółdzielczym w Obszy ma na celu określenie zasad dywersyfikacji źródeł i okresu finansowania oraz uwzględnia potrzebę dywersyfikacji aktywów płynnych. Bank jest zobowiązany identyfikować główne czynniki wpływające na jego zdolność do pozyskania finansowania i stale monitorować te czynniki w celu zapewnienia aktualnego oszacowania zdolności pozyskiwania finansowania.

Identyfikuje się następujące, główne dla Banku źródła ryzyka związanego z zagrożeniem utraty płynności:

- 1) nadmierne niedopasowanie terminów zapadalności/wymagalności aktywów i pasywów:
 - ✓ ryzyko związane z brakiem środków po stronie aktywnej bilansu:
 - brak środków na rachunku bieżącym,
 - brak dostatecznego zapasu gotówki,

- niedotrzymanie terminu spłaty kredytów przez klientów,
- braku możliwości zbycia (upłynnienia) aktywów.
- ✓ ryzyko związane z koniecznością dokonania nagłych wypłat po stronie pasywnej bilansu:
 - ryzyko nietypowego zachowania się rachunków bieżących,
 - ryzyko nietypowego zachowania się depozytów terminowych,
- ✓ ryzyko związane ze zdolnością pozyskiwania przez Bank depozytów i finansowania zewnętrznego,
- ✓ ryzyko wynikające z realizacji udzielonych zobowiązań pozabilansowych, inne ryzyka, w tym: ryzyko kredytowe, ryzyko stopy procentowej, ryzyko operacyjne.

Proces zarządzania ryzykiem płynności w Banku zawiera następujące elementy:

- wyznaczanie i utrzymywanie nadzorczych norm płynności,
- bieżące zarządzanie płynnością,
- sterowanie płynnością krótko, średnio i długoterminową,
- pomiar i analiza ryzyka, monitorowanie płynności oraz kontrola przestrzegania limitów,
- reakcja na zagrożenia dla utrzymania płynności, uruchomienie i realizacja planów i procedur awaryjnych,
- kontrola i weryfikacja poprawności działania procesu zarządzania ryzykiem płynności,
- modyfikacja przyjętych założeń oraz metod.

Zarządzanie płynnością odbywa się w następujących horyzontach czasowych:

- płynność natychmiastowa - w okresie najbliższego dnia,
- płynność krótkoterminowa – w okresie do 1 miesiąca,
- płynność średniookresowa – w okresie do 12 miesięcy,
- płynność długookresowa – w okresie powyżej 12 miesięcy.

Bank stara się ograniczać ryzyko płynności poprzez skuteczne zarządzanie nim, w szczególności przez:

- pomiar i monitorowanie płynności śróddziennej, bieżącej, krótkoterminowej, średnioterminowej i długoterminowej,
- ustalenie limitów na odpowiednim poziomie,
- posiadanie planów awaryjnych na wypadek sytuacji kryzysowej.

Pomiar i monitorowanie płynności odbywa się we wszystkich horyzontach czasowych. Pomiar ryzyka płynności przeprowadzany jest za pomocą luki (według terminów kontraktowych i urealnionych), wskaźników: płynności, zabezpieczenia płynności, stabilności bazy depozytowej, finansowania aktywów oraz koncentracji, zrywalności i odnawialności depozytów. Poziom ryzyka płynności ograniczony jest poprzez system limitów. Zapobieganiu wystąpienia ryzyka służą, także kontrola i monitoring płynności, polegające na stałej obserwacji pozycji płynności Banku. Podstawowym mechanizmem umożliwiającym bieżącą ocenę pozycji płynności jest codzienna informacja. Wydział księgowości codziennie przeprowadza analizę finansową ryzyka płynności a stanowisko ds. analiz wyznacza nadzorcze miary płynności.

W celu ograniczenia ryzyka utraty lub znacznego opóźnienia w dostępie do źródeł płynności Zarząd Banku zapewnia regularny przegląd oraz testy możliwości pozyskania finansowania, które umożliwią ocenę ich efektywności pod kątem dostarczenia płynności w krótkim, średnim i długim okresie. Bank i bank zreszający muszą analizować i ograniczać koncentrację wzajemnych zaangażowań ponad poziom determinujący utrzymanie płynności i bezpieczeństwa zreszzenia.

W celu ograniczania ryzyka Bank wprowadził limity pozwalające na wdrożenie w odpowiednim momencie mechanizmów zapobiegających powstaniu nadmiernego ryzyka. Podstawowymi limitami w zakresie których nie dopuszczał do sytuacji ich niezachowania, były limity regulacyjne:

- 1) Nadzorcze miary płynności,
- 2) Limit wskaźnika LCR.

Na koniec 2018 r. poziom wskaźników nadzorczych - wskaźnika M1 i wskaźnika M2, kształtował się bezpiecznie, tj. powyżej minimum tych norm.

Lp.	Norma płynności	Wartość na dzień 31.12.2018
1	M1-min 0,20	0,43
2	M2- min. 1,00	2,39
3	LCR- min. 0,8	Miesięczny: 5,47 Dzienny: 3,13
4	NSFR min.1	1,74

Zgodnie z zapisami Rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) 2015/61 z 10.10.2014 r., uzupełniającego Rozporządzenie PE i Rady (UE) nr 575/2013, Bank miał obowiązek sprawozdawania i dziennego monitorowania w zakresie aktywów płynnych, wypływów i wpływów płynności (wskaźnik LCR). Na koniec 2018 rok, LCR ukształtował się na poziomie wyższym niż wymagany minimalny poziom nadzorczy.

W przypadku zagrożenia płynności w stopniu określonym w części dotyczącej awaryjnych planów zabezpieczenia płynności, odpowiedzialny pracownik Komórki monitorującej przekazuje informację na najbliższym posiedzeniu Zarządu, który podejmuje decyzje zmierzające do ograniczenia ryzyka płynności i uzyskania pożądanych wielkości wskaźników.

Limity koncentracji zaangażowań aktywno – pasywnych Banku, za wyjątkiem limitu dotyczącego pozyskiwania kredytów i pożyczek celem finansowania działalności kredytowej Banku od sektora finansowego, nie dotyczą zaangażowań wobec Banku Zrzeszającego.

W przypadku, gdy Bank znacząco zaangażuje się w finansowanie rynku nieruchomości, lub zaangażowany w finansowanie dużych projektów niezwiązanych z nieruchomościami, w tym inwestycji przemysłowych przeprowadza przynajmniej raz w roku pogłębioną analizę płynności długoterminowej.

Bank jest znacząco zaangażowany w długoterminowe finansowanie rynku nieruchomości lub zaangażowany w finansowanie dużych projektów związanych z nieruchomościami, w tym w inwestycje przemysłowe, jeżeli ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie wycenione według wartości bilansowej stanowią powyżej 10% sumy bilansowej lub powyżej 20% portfela kredytowego.

Ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie (EKZH)	11 158
Suma bilansowa	60 851
Obligo kredytowe	25 965
Fundusze własne	7 004
Wskaźnik EKZH / Suma bilansowa	18,34%
Wskaźnik EKZH / Obligo kredytowe	42,97%

Z powyższych danych wynika, że Bank jest znacząco zaangażowany w finansowanie rynku nieruchomości. Przy założeniu niewielkich zmian we wskaźniku oraz ciągłego przyrostu bazy depozytowej, Bank posiada i będzie posiadał wystarczającą ilość odnawialnych źródeł finansowania.

W ramach pomiaru ryzyka Bank przeprowadzał testy warunków skrajnych:

- 1) wrażliwości - w oparciu o które szacowany był kapitał wewnętrzny,
- 2) scenariuszowe - w oparciu o które były ustalane plany awaryjne płynności,

Testowanie ma na celu:

- a) uzyskanie potwierdzenia, że podział odpowiedzialności jest właściwy i zrozumiały,
- b) sprawdzenie możliwości dokonania transferu gotówki i zabezpieczeń,
- c) przegląd dostępności wymaganej dokumentacji prawnej i operacyjnej umożliwiającej uruchomienie planu w krótkim czasie,
- d) testowanie kluczowych założeń, takich jak możliwość sprzedaży niektórych aktywów, zawarcia transakcji repo lub wykorzystania linii kredytowych

Plany awaryjne płynności są przeglądane i aktualizowane przez Komórkę monitorującą w oparciu o testy przeprowadzane co najmniej raz w roku podczas przeglądu zarządczego lub z większą częstotliwością w sytuacji zmian warunków rynkowych lub biznesowych w celu zapewnienia ich skuteczności i operacyjnej wykonalności.

O wynikach testów skrajnych informowany był Zarząd i Rada Nadzorcza, w cyklach ich sporządzania.

Bank działając jako instytucja zaufania, był przygotowany do przewycięzania każdej z możliwych przyczyn zachwiania płynności. Plany awaryjne opracowane były na okoliczność przewycięzania ewentualnej sytuacji kryzysowej. Wykaz działań z tym związanych i osób został zawarty w *Instrukcji zarządzania ryzykiem płynności w Obszy*.

Informacje dotyczące płynności banku:

Podstawowym źródłem finansowania aktywów banku są środki pozyskane od podmiotów niefinansowych. Na dzień 31.12.2018 r. stanowiły one 85,75% aktywów. Środki instytucji rządowych i samorządowych finansowały aktywa w 1,06%, kapitały zaś w 11,76%.

Na koniec grudnia 2018 r. baza depozytowa wzrosła w stosunku do stanu na koniec 2018r. o 8,22% i kształtowała się na poziomie 52 589 tys. zł. Depozyty stabilne w depozytach ogółem stanowiły 72,60%, kwotowo 38 182 tys. zł. Kredyty kształtowały się na poziomie 25 965 tys. zł i w 100% były pokryte depozytami stabilnymi. Nadwyżka kredytów nad depozytami stabilnymi wynosiła 12 217 tys. zł (147,05%).

- Relacja kredyty/depozyty wykazywały w ciągu roku wahania od min. 44,14% do 66,55%. Na koniec roku 2018 relacja obliża kredytowego do stanu depozytów wynosiła 48,83%.
- Ze struktury podmiotowej wynika, że bazę depozytową tworzyły głównie rolnicy 55% zgodnie z terenem na jakim działa Bank - czyli typowo rolniczym, depozyty osób fizycznych 40%, podmiotów gospodarczych 4% oraz budżetu 1%.
- W strukturze depozytów dominowały depozyty bieżące, które na dzień 31.12.2018 r. stanowiły 78% depozytów ogółem. Ryzyko płynności wynikające z dużego udziału depozytów bieżących jest kompensowane wysokim wskaźnikiem osadu 72,92% .
- W bazie depozytowej nie występuje nadmierna koncentracja depozytów. Duże depozyty ukształtowały się na poziomie 3 758 tys. zł stanowiąc 7,15% bazy depozytowej.
- W bazie depozytowej utrzymywała się niska zrywalność (średnia to 0,58%), na koniec grudnia 0,00%. Odnawialność depozytów terminowych średnio kształtowała się na poziomie 89,57% a na koniec grudnia wynosiła 97,74%
- Bank dysponuje stabilną bazą depozytową. Wyliczony na dzień 31.12.2018 r. osad dla podmiotów niefinansowych wynosił dla depozytów bieżących 68,60% i depozytów terminowych 96,52%.

- W skład aktywów płynnych utrzymywanych przez Bank wchodzi łatwo zbywalne i o niskim stopniu ryzyka bony pieniężne NBP, lokaty składane w Banku Zrzeszający oraz obligacje Banku BPS S.A. Na koniec roku aktywa płynne w kwocie 22 014 tys. zł stanowiły 41,86% aktywów netto ogółem i w całości pokrywały depozyty niestabilne.
- Bank przez cały rok posiadał łatwy dostęp do wystarczającej ilości źródeł finansowania, na poziomie zapewniającym pokrycie aktualnego lub potencjalnego zapotrzebowania na środki ze strony klientów w tym finansowania w ciągu dnia operacyjnego w formie debetu w rachunku bieżącym. W roku 2018 bank nie korzystał z debetu w ramach przyznanego przez Bank BPS łącznego limitu zaangażowania na kwotę 3 953 tys. zł.
- Bank posiada plany awaryjne utrzymania płynności, które określają strategię i tryb postępowania w przypadku niedoboru płynności w warunkach awaryjnych opisanych scenariuszami warunków skrajnych, a także pozwalają na uzyskanie zdolności do kompensacji niedoborów w dłuższym horyzoncie czasowym.
- Analiza scenariusza sytuacji kryzysowej wg stanu na koniec roku 2018 r. wykazała utrzymanie maksymalnego okresu obsługi kasowej i bezgotówkowej klientów w sytuacji kryzysowej przez 4 dni powyżej wartości przyjętego minimalnego okresu 3 dni.
- Sytuacja w obszarze płynności finansowej była stabilna i nie stwarzała zagrożenia dla terminowej spłaty zobowiązań. Bank spełniał nadzorcze miary płynności i posiadał wystarczający poziom aktywów płynnych. Wskaźnik płynności aktywów oraz stopień zabezpieczenia pasywów niestabilnych aktywami płynnymi kształtował się na dość bezpiecznym poziomie. Baza depozytowa charakteryzowała się stabilnością, kredyty w pełni zabezpieczał wolumen depozytów stabilnych.
- Bank jest uczestnikiem Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, którego celem funkcjonowania jest zapewnienie płynności i wypłacalności każdego jego uczestnika, na zasadach określonych w Umowie Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

Luka płynności po urealnieniu według stanu na dzień 31.12.2018 r.

Wyszczególnienie	do 1 m-ca	do 3 m-cy	do 6 m-cy	do 12 m-cy
Należności	26 805	3 302	3 051	4 804
Zobowiązania	15 637	499	666	1 884
Luka	13 168	2 803	2 384	2 921
Luka skumulowana	13 168	19 972	18 356	18 356
Wskaźnik luki	1,87	1,99	2,09	2,14

2.3 Ryzyko stopy procentowej

Przez pojęcie ryzyka stopy procentowej rozumieć należy niebezpieczeństwo negatywnego wpływu zmian zewnętrznych (rynkowych) stóp procentowych na sytuację finansową banku. Narażenie to dotyczy zasadniczo zagrożenia wyniku odsetkowego, a tym samym odnosi się do oprocentowanych aktywów i pasywów, a także pozycji pozabilansowych wrażliwych na zmiany stóp procentowych. Analiza ryzyka stopy procentowej jest jednym z narzędzi służących do dostarczania danych niezbędnych do efektywnego zarządzania aktywami i pasywami banku.

W ramach ryzyka stopy procentowej wyodrębnia się cztery zasadnicze kategorie ryzyka: ryzyko bazowe, ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania, ryzyko krzywej dochodowości i ryzyko opcji klienta.

Ryzyko bazowe wynika z niedoskonałego powiązania (korelacji) stóp bazowych stosowanych w banku, jako instrumentów generujących przychody i koszty odsetkowe, nawet w sytuacji kiedy dla aktywów i pasywów występują te same okresy przeszacowania. Ryzyko stosowania różnych

stóp bazowych polega na tym, że rozpiętość (spread) między tymi stopami może zmienić się niespodziewanie i niesymetrycznie.

Ryzyko niedopasowania terminów wymagalności i zapadalności (przeszacowania) jest rezultatem różnic w czasie pomiędzy wystąpieniem zmian stóp procentowych aktywów i pasywów, a także zobowiązań pozabilansowych. Wynika to z posiadania przez bank aktywów i pasywów o różnych okresach przeszacowania stóp procentowych. Dla instrumentów o zmiennym oprocentowaniu, termin przeszacowania jest zbieżny z najbliższym, prawdopodobnym terminem zmiany ich oprocentowania, dla instrumentów o stałej stopie procentowej jest to termin wymagalności / zapadalności. Ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania występuje np. wtedy, gdy długoterminowe kredyty o stałym oprocentowaniu finansuje się depozytami o krótszych terminach wymagalności lub przeszacowania.

Negatywna sytuacja dla banku może pojawić się w momencie:

1. spadku stopy procentowej – jeżeli oprocentowanie aktywów reaguje szybciej na te zmiany niż oprocentowanie pasywów (silniejszy spadek przychodów z tytułu odsetek),
2. wzrostu stopy procentowej – jeżeli oprocentowanie pasywów reaguje szybciej na te zmiany niż oprocentowanie aktywów (silniejszy wzrost kosztów odsetkowych).

Podstawową metodą pomiaru tego ryzyka jest metoda luki procentowej, polegająca na ustaleniu w poszczególnych przedziałach czasowych różnicy (luki) pomiędzy przeszacowywanymi aktywami i pasywami.

Ryzyko krzywej dochodowości polega na zmianie relacji pomiędzy stopami procentowymi odnoszącymi się do różnych terminów, a dotyczących tego samego rynku lub indeksu (np. zmiany rozpiętości pomiędzy WIBOR 1M a WIBOR 3M). Relacja ta zmienia się, kiedy kształt krzywej dochodowości dla danego rynku ulega spłaszczeniu lub ulega odwróceniu, w wyniku którego stopy krótkoterminowe będą wyższe od stóp długoterminowych. Zmiany w krzywej dochodowości mogą nasilić stopień narażenia banku na ryzyko stopy procentowej poprzez wzmocnienie efektu niedopasowania terminów przeszacowania.

Ryzyko opcji klienta powstaje wówczas, gdy bank lub klient banku ma prawo (ale nie obowiązek) zmiany wielkości i harmonogramu przepływów gotówkowych aktywów, pasywów lub pozycji pozabilansowych banku. Ryzyko opcji wynikające z opcji ukrytych lub wpisanych w detaliczne produkty bankowe występuje po obu stronach bilansu banku

Ryzyko stopy procentowej związane z innymi ryzykami bankowymi - to ryzyko związane m.in. z:

1. nieterminową spłatą bądź brakiem spłaty kredytów,
2. znaczącym udziałem w portfelu kredytowym dużych kredytów (nadmierna koncentracja),
3. dominującym udziałem kredytów preferencyjnych w portfelu kredytowym,
4. nadmiernym niedopasowaniem terminów zapadalności aktywów i wymagalności pasywów,
5. niedopasowaniem wartości składników majątkowych (np. poprzez nadmierne zaangażowanie w rzeczowe aktywa trwałe),
6. nieadekwatnością posiadanych systemów informatycznych.

Ryzyko stopy procentowej związane z czynnikami zewnętrznymi, do których zaliczyć można m.in.:

1. ogólnogospodarcze (polityka państwa, stopa inflacji, polityka banku centralnego, zadłużenie budżetu etc.),
2. społeczne (zachowanie się klientów banku, skłonność ludności do oszczędzania, do zaciągania kredytów),
3. polityczne,
4. demograficzne (struktura ludności, stopa bezrobocia),
5. ekonomiczne – wpływające na sytuację ekonomiczno-finansową klientów banku,

6. niekorzystne zmiany w ustawodawstwie.

System limitów pozwala na kontrolę ekspozycji banku na ryzyko stopy procentowej:

Wyznacza się następujące rodzaje limitów:

1. limity niedopasowania (luki) w przedziałach czasowych
2. limit maksymalnej zmiany wyniku odsetkowego w okresie 12 miesięcy od daty analizy na skutek występującego w Banku ryzyka przeszacowania i ryzyka bazowego, przy założeniu szokowej zmiany stóp procentowych.
3. limit maksymalnej zmiany wartości ekonomicznej banku, przy założeniu szokowej zmiany stóp procentowych.
4. limit związany z wykorzystaniem opcji klienta
5. limit minimalnej marży odsetkowej.

Wszystkie limity związane z ryzykiem stopy procentowej monitorowane są przez stanowisko ds. analiz i ryzyk. Bank dokonuje pomiaru ryzyka stopy procentowej.

2.4 Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne jest to możliwość poniesienia strat powstałych w wyniku niewłaściwych lub wadliwie przebiegających procesów wewnętrznych, działań ludzi, funkcjonowania systemów, w tym systemów informatycznych, strat wynikających z przyczyn zewnętrznych. Ryzyko operacyjne obejmuje ryzyko prawne, nie obejmuje ryzyka reputacji i ryzyka strategicznego, które związane są z ryzykiem biznesowym;

Celem zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku jest zapewnienie bezpiecznego przebiegu wszystkich procesów biznesowych w Banku poprzez:

1. Identyfikację ryzyka operacyjnego w określonych obszarach działania Banku.
2. Utworzenie bazy danych w celu gromadzenia informacji o zdarzeniach ryzyka operacyjnego i stratach powstających w wyniku zakłóceń w działalności Banku.
3. Monitorowanie i raportowanie incydentów ryzyka operacyjnego.
4. Tworzenie mapy ryzyka w celu określenia działań zmierzających do zmniejszenia skutków ryzyka operacyjnego.
5. Kontrolę i ocenę procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku.
6. Ograniczanie skutków ryzyka operacyjnego.

Wystąpienie zdarzenia wynikającego z ryzyka operacyjnego oznacza dla Banku:

1. Możliwość wystąpienia strat finansowych.
2. Możliwość znacznego wzrostu kosztów funkcjonowania.
3. Możliwość wystąpienia strat niefinansowych takich jak:
 - utrata klientów,
 - skargi klientów, niezadowolenie,
 - negatywne postrzeganie Banku,
 - utrata wiarygodności Banku jako instytucji zaufania publicznego.

W celu zwiększenia bezpieczeństwa działania kluczową kwestią jest ustalenie apetytu na ryzyko. Apetyt na ryzyko oznacza zdolność do podejmowania ryzyka i uwzględnia całą strategię biznesową oraz oczekiwania udziałowców, klientów i innych jednostek mających wpływ na działalność Banku. Apetyt na ryzyko oznacza wielkość ryzyka, która może być przez Bank zaakceptowana biorąc pod uwagę całą jej strukturę bez uwzględniania limitów określonych przez Komisję Nadzoru Finansowego. Pojemność ryzyka jest maksymalną wielkością ryzyka, którą Bank może ponieść i jest powiązana z alokacją kapitału.

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym w Banku polega na:

- 1) identyfikacji ryzyka,
- 2) ocenie jego potencjalnego wpływu,
- 3) zastosowaniu redukcji ryzyka,
- 4) monitorowaniu efektywności redukcji ryzyka,
- 5) raportowaniu.

W celu ograniczania ryzyka operacyjnego w Banku rejestruje się zdarzenia, analizuje straty i podejmuje działania zamierzające do ograniczania skutków zdarzeń.

Bank Spółdzielczy w Obszy realizując zapisy Rekomendacji M przedstawia informację dotyczącą realizacji ryzyka operacyjnego. Raportowaniu w cyklach kwartalnych podlega:

- zbiorczy rejestr incydentów oraz protokół z badania ryzyka operacyjnego,
- mapa ryzyka operacyjnego,
- Kluczowe Wskaźniki Ryzyka.

Kluczowe wskaźniki ryzyka to zestaw syntetycznych wskaźników przydatnych do oceny ryzyka operacyjnego, które z dużym prawdopodobieństwem odzwierciedlają zmiany profilu ryzyka operacyjnego w Banku. Kluczowe wskaźniki ryzyka powinny dotyczyć procesów, które Bank zidentyfikował w ramach istotnych obszarów działalności banku.

Analiza wskaźników ryzyka to narzędzie o charakterze proaktywnym, badające zarówno poziomy, jak i tendencje zmian tych wskaźników, mające na celu ostrzeżenie banku o możliwych zmianach związanych z ryzykiem operacyjnym.

Bank, wyliczając minimalny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego stosując metodę wskaźnika bazowego (BIA).

2.5 Ryzyko braku zgodności

Ryzyko niezgodności (braku zgodności) w Banku związane jest z brakiem zgodności przepisów wewnętrznych Banku z regulacjami zewnętrznymi lub nie przestrzeganiem wewnętrznych regulacji bankowych.

Ograniczanie przez Bank ryzyka niezgodności polega na skutecznym zarządzaniu tym ryzykiem, zgodnie z *Instrukcją zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku Spółdzielczym w Obszy*. Niniejsza Instrukcja wskazuje istotę, cel, metody oraz podział zadań przy redukcji ryzyka niezgodności.

Celem bezpośrednim zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku jest ograniczenie strat finansowych i niefinansowych, spowodowanych brakiem zgodności przepisów wewnętrznych Banku z regulacjami zewnętrznymi lub nie przestrzeganiem wewnętrznych regulacji bankowych.

Celem pośrednim jest ograniczanie występowania ryzyka prawnego oraz ryzyka operacyjnego, stanowiących podstawę występowania ryzyka braku zgodności.

Realizacja tych celów wymaga wprowadzenia w Banku procedur, umożliwiających identyfikację, monitorowanie, pomiar, raportowanie oraz kontrolowanie ryzyka, na które może być narażony Bank w wyniku nie przestrzegania wewnętrznych lub zewnętrznych regulacji.

Podstawowe obszary występowania ryzyka braku zgodności w Banku to:

1. Nieprzestrzeganie tajemnicy bankowej – możliwość zamierzonego lub niezamierzonego ujawnienia informacji dotyczących klientów.
2. Brak ochrony danych osobowych – brak odpowiednich zabezpieczeń oraz procedur lub ich nieprzestrzeganie przez pracowników Banku.
3. Nieprzestrzeganie przepisów z zakresu BHP.
4. Pranie pieniędzy.
5. Informatyka, w tym bankowość elektroniczna – niedostosowanie narzędzi informatycznych do zmieniających się przepisów zewnętrznych, brak pełnego wsparcia procesów zachodzących w Banku przez systemy informatyczne.
6. Outsourcing – brak możliwości egzekwowania przestrzegania przepisów wewnętrznych przez pracowników instytucji, wykonujący ich usługi w imieniu i na rzecz Banku.
7. Obsługa klientów – pomyłki pracowników, oszustwa, brak kwalifikacji.
8. Niezgodność przepisów wewnętrznych Banku z przepisami prawa.

Monitorowaniem zdarzeń ryzyka braku zgodności w Banku Spółdzielczym w Obszy zajmuje się Komórka ds. zgodności, na podstawie informacji otrzymanych z innych komórek organizacyjnych Banku oraz wyników dokonywanych sprawdzeń. Raportowanie w sprawie ryzyka braku zgodności

odbywa się w cyklach kwartalnych do Zarządu i Rady Nadzorczej. Ponadto Komórka ds. zgodności raportuje w okresach kwartalnych wyniki testowania pionowego przestrzegania kluczowych mechanizmów kontrolnych.

2.6 Informacja w zakresie zasad zarządzania

W zakresie art. 435 ust 2 Bank informuje, że:

1. Członkowie Zarządu Banku nie pełnią stanowisk dyrektorskich poza Bankiem. Członkowie Rady Nadzorczej Banku nie pełnią stanowisk dyrektorskich. Przez stanowisko dyrektorskie należy rozumieć funkcje członka Zarządu lub Rady Nadzorczej pełnione w podmiotach objętych tym samym instytucjonalnym systemem ochrony spełniającym warunki, o których mowa w art. 113 ust. 7 rozporządzenia nr 575/2013, lub podmiotach, w których bank posiada znaczny pakiet akcji, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 36 Rozporządzenia nr 575/2013.
2. Członków Zarządu powołuje zgodnie z przepisami prawa Rada Nadzorcza, działając według *Regulaminu pracy Rady Nadzorczej, Zasad oceny odpowiedniości w Banku Spółdzielczym w Obszy oraz Polityki identyfikacji kluczowych funkcji w Banku Spółdzielczym w Obszy*, biorąc pod uwagę wyniki oceny wstępnej kwalifikacji, doświadczenia i reputacji kandydata.
3. Zgodnie z przyjętymi *Zasadami oceny odpowiedniości w Banku Spółdzielczym w Obszy*, Rada Nadzorcza dokonuje oceny odpowiedniości poszczególnych kandydatów na członków Zarządu Banku, a także oceny Zarządu Banku w trakcie jego kadencji.
4. Ocena odpowiedniości posiada charakter indywidualny i kolektywny, przy czym ocena indywidualna dokonywana jest w odniesieniu do każdego kandydata/członka Zarządu z osobna, natomiast ocena kolektywna dokonywana jest w stosunku do całego składu Zarządu.
5. W ramach indywidualnej oceny kandydata/członka zarządu Rada Nadzorcza ocenia rzeczywiste jego kwalifikacje (wiedzę, umiejętności, doświadczenie) oraz reputację, natomiast ocena kolektywna Zarządu Banku działającego jako organ obejmuje ocenę ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem, a także ocenę reputacji Banku jako pochodnej działań i zachowań Członków Zarządu.
6. W ocenie przed powołaniem nowego członka w skład Zarządu uwzględnia się poniższe warunki:
 - Prezes Zarządu Banku może być powołany wyłącznie za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego,
 - członek zarządu musi pozostawać z Bankiem w stosunku pracy,
 - członek zarządu musi być członkiem Banku.
7. W zakresie zasad zróżnicowania w odniesieniu do wyboru członków Zarządu Banku mają zastosowanie *Zasady Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych* wydane przez Komisję Nadzoru Finansowego i przyjęte przez Zarząd Banku, Radę Nadzorczą oraz Zebranie Przedstawicieli. Dobór Członków Zarządu Banku dokonywany jest tak aby zagwarantowany został odpowiedni udział osób, wykazujących się doświadczeniem, wiedzą i umiejętnościami niezbędnymi w zarządzaniu Bankiem. Indywidualne kompetencje poszczególnych kandydatów/członków Zarządu Banku dopełniają się, umożliwiając zapewnienie odpowiedniego poziomu przygotowania merytorycznego do kolegialnego zarządzania Bankiem.
8. Wyboru członków Rady Nadzorczej dokonuje Zebranie Przedstawicieli. Ocena kwalifikacji kandydatów na członków Rady Nadzorczej dokonywana jest przez Komisję ds. odpowiedniości, wyłonioną przez Zebranie Przedstawicieli spośród jego członków, przed dokonaniem wyboru kandydata na członka. Oceny kwalifikacji członków Rady Nadzorczej w czasie sprawowania funkcji członka Rady Nadzorczej oraz oceny funkcjonowania Rady Nadzorczej jako organu nadzoru dokonuje Zebranie Przedstawicieli.
9. W ocenie przed zgłoszeniem kandydata uwzględnia się poniższe warunki, które powinny zostać bezwzględnie spełnione:
 - kandydat na członka Rady Nadzorczej musi być członkiem Banku,

- kandydat na członka Rady Nadzorczej nie może być powiązany w linii prostej i do drugiego pokolenia w liniach bocznych z członkiem Zarządu Banku,
10. Wymogi, które powinien spełnić członek Rady Nadzorczej, obejmują:
- kwalifikacje zawodowe – kwalifikacje teoretyczne, w tym wykształcenie, oraz kwalifikacje nabyte w trakcie sprawowania określonych funkcji, wykonywania pracy, kwalifikacje nabyte w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą, w tym rolniczą (prowadzenie gospodarstwa rolnego),
 - reputację – tj. nieposzlakowaną opinię wynikającą z postępowania w życiu zawodowym i osobistym oraz z odpowiedzialności karnej, administracyjnej i cywilnej,
 - zarządzanie – czas poświęcany zajmowanemu stanowisku, konflikt interesów.
11. Bank nie spełnia żadnej z przesłanek wymienionych w art. 4 ust 1 pkt 35 ppkt a) ustawy Prawo bankowe dotyczących banku istotnego, jak również nie został w myśl art. 4 ust 1 pkt 35 ppkt b) uznany za bank istotny systemowo przez Komisję Nadzoru Finansowego, dlatego też stosownie do art. 9 cb ustawy Prawo bankowe nie jest zobowiązany do utworzenia Komitetu ds. ryzyka. Z uwagi na powyższe w Banku nie funkcjonuje Komitet ds. ryzyka, a zarządzanie ryzykiem jest nadzorowane przez Radę Nadzorczą Banku, wspomaganą przez powołany na podstawie ustawy z dnia 11 maja 2017r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym, - spośród jej członków – Komitet Audytu, którego zadaniem jest wspieranie działań Rady Nadzorczej poprzez prezentację Radzie swojego stanowiska, ocen lub rekomendacji, pozwalających na podjęcie stosownych decyzji w obszarach sprawozdawczości finansowej, systemu kontroli wewnętrznej i systemu zarządzania ryzykiem.
12. Przepływ informacji dotyczących ryzyka w Banku kierowanej do Zarządu oraz Rady Nadzorczej Banku jest sformalizowany w procedurze wewnętrznej: *Instrukcja Sporządzania Informacji Zarządczej (SIZ)*, która określa zasady raportowania, obieg informacji zarządczej, zasady opracowywania raportów i sposób ich przekazywania odbiorcom, którymi są w szczególności Zarząd i Rada Nadzorcza. Systemem informacji zarządczej objęte są wszystkie obszary działalności Banku. Umożliwia to identyfikowanie, mierzenie, monitorowanie i kontrolowanie wszystkich rodzajów ryzyka w Banku. Zakres i częstotliwość raportowania są dostosowane do rozmiarów prowadzonej działalności i do skali narażenia na ryzyko, a także zmienności ryzyka zapewniając możliwość podejmowania decyzji, oraz odpowiedniej reakcji w przypadku zmiany ekspozycji na ryzyko. Raporty dotyczyły wprost zagadnień związanych z ryzykiem kredytowym, płynności, stopy procentowej, operacyjnym, jak również z ryzykiem braku zgodności. Wszystkie raporty z zakresu ryzyka prezentowane są na posiedzeniach Zarządu Banku. Zarząd Banku okresowo przedkłada Radzie Nadzorczej syntetyczne informacje na temat skali i rodzajów ryzyka, na które narażony jest Bank, prawdopodobieństwa jego występowania, skutków i metod zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka. Na podstawie tych informacji w ramach sprawowanego nadzoru, Rada Nadzorcza dokonuje oceny adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem. Częstotliwość przekazywania raportów jest zróżnicowana w zależności od przepisów zewnętrznych, rekomendacji nadzorczych oraz bieżących potrzeb Banku. Zarząd Banku otrzymuje raporty miesięczne, kwartalne, półroczne i roczne. W sytuacjach nadzwyczajnych związanych z ryzykiem w Banku, odpowiednie komórki organizacyjne opracowują i przedkładają Zarządowi raporty bieżące. Opracowania mają charakter syntetyczny, zawierają najistotniejsze informacje służące podejmowaniu decyzji przez Zarząd Banku. Rada Nadzorcza Banku otrzymuje raporty kwartalne, półroczne lub roczne. Zakres i częstotliwość raportowania dotyczącego ryzyk poddawane są tak jak wszystkie inne raporty SIZ, przeglądów (co najmniej raz w roku) pod kątem dostosowania do rozmiarów prowadzonej działalności i do skali narażenia na ryzyko oraz zmian w przepisach, wydanych rekomendacji i zaleceń pokontrolnych KNF.

III. ZAKRES STOSOWANIA – ART. 436

Bank nie posiada podmiotów zależnych, w związku z czym nie dokonuje konsolidacji do celów rachunkowości i regulacji ostrożnościowych.

IV. FUNDUSZE WŁASNE – ART. 437

1. Według zasad pakietu CRDIV/CRR adekwatność kapitałowa była analizowana w oparciu o trzy rodzaje współczynników:

- Współczynnik kapitału podstawowego Tier 1 (CET1),
- Współczynnik kapitału Tier 1 (T1),
- Łączny współczynnik kapitałowy (TCR).

Na dzień 31.12.2018 r. Bank spełniał wszystkie wymogi w zakresie adekwatności kapitałowej określone przepisami prawa oraz zalecane przez KNF – w związku z wprowadzeniem bufora zabezpieczającego. Łączny współczynnik kapitałowy (TCR) wyniósł 24,60% i znacznie przewyższał regulacyjne minimum 8% oraz zalecany przez KNF poziom 12,875%. Współczynnik kapitału Tier I (T1 i CET) ukształtowały się na poziomie 25,24%. – gdzie przy współczynniku T1 wymagane jest minimum regulacyjne 6% oraz zalecany przez KNF poziom 10,875% oraz współczynnik kapitału podstawowego Tier I (CET1) min. regulacyjne 4,5% oraz wartość zalecana przez KNF 9,375%.

2. Bank nie emitował instrumentów kapitałowych.

3. Szczegółowe dane liczbowe znajdują się w Informacji dodatkowej oraz Sprawozdaniu finansowym za 2018 rok, dostępnym na stronie Krajowego Rejestru Sądowego.

Wyszczególnienie	Opis kapitału	Wartość	Struktura
Kapitał Tier I		7 186	102,6%
Kapitał podstawowy Tier I		7 186	102,6%
Kapitał rezerwowy	Fundusz zasobowy	6 880	98,2%
Fundusz ogólnego ryzyka	Fundusz ogólnego ryzyka bankowego utworzony zgodnie z ustawą Prawo bankowe	210	3,0%
Kwota kwalifikujących się pozycji, o których mowa a art. 484 ust. 3, Rozporządzenia CRR przeznaczone do wycofania z kapitału podstawowego Tier I	Fundusz udziałowy wpłacony przez Członków Banku	88	1,3%
Inne całkowite dochody	Fundusz z aktualizacji wyceny rzeczowych aktywów trwałych	44	0,6%
Kapitał podstawowy Tier I: korekty regulacyjne		-36	-0,5%
Wartości niematerialne i prawne	Zgodnie z bilansem	-36	-0,5%
Kapitał dodatkowy Tier I		0	0,0%
Kapitał Tier II		-182	-2,6%
Przekroczenie udziałów kapitałowych w instrumentach kapitału Tier 2 w podmiotach finansowych		-182	-2,6%
Fundusze własne ogółem		7 004	100,0%

Kapitał podstawowy Tier 1: instrumenty i kapitały rezerwowe		(A) KWOTA W DNIU UJAWNIEŃ	(B) ODNIESIENIE DO ARTYKUŁU ROZPORZĄ- DZENIA (UE) NR 575/2013	(C) KWOTY UJĘTE PRZED PRZY- JĘCIEM ROZPORZĄDZENIA (UE) NR 575/2013 LUB KWOTA REZYDUALNA OKREŚLONA W ROZPORZĄ- DZENIU (UE) NR 575/2013
1	Instrumenty kapitałowe i powiązane azio emisyjne		art. 26 ust. 1, art. 27, 28 i 29, wykaz EUNB, o którym mowa w art. 26 ust. 3	
	w tym: instrument typu 1		wykaz EUNB, o którym mowa w art. 26 ust. 3	
	w tym: instrument typu 2		wykaz EUNB, o którym mowa w art. 26 ust. 3	
	w tym: instrument typu 3		wykaz EUNB, o którym mowa w art. 26 ust. 3	
2	Zyski zatrzymane		art. 26 ust. 1 lit. c)	
3	Skumulowane inne całkowite dochody (i pozostałe kapitały rezerwowe, z uwzględnieniem niezrealizowanych zysków i strat zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości)	6 880	art. 26 ust. 1	
3a	Fundusze ogólne ryzyka bankowego	210	art. 26 ust. 1 lit. f)	
4	Kwota kwalifikujących się pozycji, o których mowa w art. 484 ust. 3, i powiązane azio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału podstawowego Tier I	88	art. 486 ust. 2	
	Zastrzyki kapitałowe ze strony sektora publicznego, podlegające zasadzie praw nabytych do dnia 1 stycznia 2018 r.		art. 483 ust. 2	
5	Udziały mniejszości (kwota dopuszczona w skonsolidowanym kapitale podstawowym Tier I)		art. 84, 479, 480	
5a	Niezależnie zweryfikowane zyski z bieżącego okresu po odliczeniu wszelkich możliwych do przewidzenia obciążeń lub dywidend		art. 26 ust. 2	
6	Kapitał podstawowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	7 178		
Kapitał podstawowy Tier I: korekty regulacyjne				
7	Dodatkowe korekty wartości (kwota ujemna)	-36	art. 34, 105	
8	Wartości niematerialne i prawne (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego) (kwota ujemna)		art. 36 ust. 1 lit. b), art. 37 i art. 472 ust. 4	
9	Zbiór pusty w UE			
10	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności z wyłączeniem aktywów wynikających z różnic przejściowych (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust.		art. 36 ust. 1 lit. c), art. 38, art. 472 ust. 5	

	3) (kwota ujemna)			
11	Kapitały rezerwowe odzwierciedlające wartość godziwą związane z zyskami lub stratami z tytułu instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne		<i>art. 33 lit. a)</i>	
12	Kwoty ujemne będące wynikiem obliczeń kwot oczekiwanej straty		<i>art. 36 ust. 1 lit. d), art. 40, 159, art. 472 ust. 6</i>	
13	Każdy wzrost kapitału własnego z tytułu aktywów seku- ryzowanych (kwota ujemna)		<i>art. 32 ust. 1</i>	
14	Zyski lub straty z tytułu zobowiązań, wycenione według wartości godziwej, które wynikają ze zmian zdolności kredytowej instytucji		<i>art. 33 lit. b)</i>	
15	Aktywa funduszu emerytalnego ze zdefiniowanymi świadczeniami (kwota ujemna)		<i>art. 36 ust. 1 lit. e), art. 41, art. 472 ust. 7</i>	
16	Posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach własnych w kapitale podstawowym Tier 1 (kwota ujemna)		<i>art. 36 ust. 1 lit. f), art. 42, art. 472 ust. 8</i>	
17	Udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier 1 podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z instytucją krzyżowe powiązania kapitałowe mające na celu sztuczne zawyżanie funduszy własnych instytucji (kwota ujemna)		<i>art. 36 ust. 1 lit. g), art. 44, art. 472 ust. 9</i>	
18	Posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier 1 podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)		<i>art. 36 ust. 1 lit. h), art. 43, 45, 46, art. 49 ust. 2 i 3, art. 79, art. 472 ust. 10</i>	
19	Posiadane przez instytucję bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)		<i>art. 36 ust. 1 lit. i), art. 43, 45, 47, art. 48 ust. 1 lit. b), art. 49 ust. 1-3, art. 79, 470, art. 472 ust. 11</i>	
20	Zbiór pusty w UE			
20a	Kwota ekspozycji następujących pozycji kwalifikujących się do wagi ryzyka równej 1 250 %, jeżeli instytucja decyduje się na wariant odliczenia		<i>art. 36 ust. 1 lit. k)</i>	
20b	w tym: znaczne pakiety akcji poza sektorem finansowym (kwota ujemna)		<i>art. 36 ust. 1 lit. k) ppkt (i), art. 89-91</i>	
20c	w tym: pozycje sekurytyzacyjne (kwota ujemna)		<i>art. 36 ust. 1 lit. k) ppkt (ii) art. 243 ust. 1 lit. b) art. 244 ust. 1 lit. b) art. 258</i>	
20d	w tym: dostawy instrumentów z późniejszym terminem rozliczenia (kwota ujemna)		<i>art. 36 ust. 1 lit. k) ppkt (iii), art. 379 ust. 3</i>	
21	Aktywa z tytułu odroczonego podatku		<i>art. 36 ust. 1 lit. c),</i>	

	dochodowego wynikające z różnic przejściowych (kwota przekraczająca próg 10 %, po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3) (kwota ujemna)		<i>art. 38, art. 48 ust. 1 lit. a), art. 470, art. 472 ust. 5</i>	
22	Kwota przekraczająca próg 15 % (kwota ujemna)		<i>art. 48 ust. 1</i>	
23	w tym: posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie instrumenty w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty		<i>art. 36 ust. 1 lit. i), art. 48 ust. 1 lit. b), art. 470, art. 472 ust. 11</i>	
24	Zbiór pusty w UE			
25	w tym: aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych		<i>art. 36 ust. 1 lit. c), art. 38, art. 48 ust. 1 lit. a), art. 470, art. 472 ust. 5</i>	
25a	Straty za bieżący rok obrachunkowy (kwota ujemna)		<i>art. 36 ust. 1 lit. a), art. 472 ust. 3)</i>	
25b	Możliwe do przewidzenia obciążenia podatkowe związane z pozycjami kapitału podstawowego Tier I (kwota ujemna)		<i>art. 36 ust. 1 lit. I)</i>	
26	Korekty regulacyjne stosowane w odniesieniu do kapitału podstawowego Tier I pod względem kwot ujętych przed przyjęciem CRR.			
26a	Korekty regulacyjne dotyczące niezrealizowanych zysków i strat zgodnie z art. 467 i 468;			
	w tym: ...filtr dla niezrealizowanej straty 1		<i>art. 467</i>	
	w tym: ...filtr dla niezrealizowanej straty 2		<i>art. 467</i>	
	w tym: ...filtr dla niezrealizowanego zysku 1		<i>art. 468</i>	
	w tym: ...filtr dla niezrealizowanego zysku 2		<i>art. 468</i>	
26b	Kwota, którą należy odjąć od lub dodać do kwoty kapitału podstawowego Tier I w odniesieniu do dodatkowych filtrów i odliczeń wymaganych przed przyjęciem CRR	44	<i>art. 481</i>	
	w tym: Fundusz z aktualizacji rzeczowych aktywów trwałych	44	<i>art. 481</i>	
27	Kwalifikowalne odliczenia od pozycji w kapitale dodatkowym Tier I, które przekraczają wartość kapitału dodatkowego Tier I instytucji (kwota ujemna)		<i>art. 36 ust. 1 lit. j)</i>	
28	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale podstawowym Tier 1	8		
29	Kapitał podstawowy Tier 1	7 186		
Kapitał dodatkowy Tier 1: instrumenty				
30	Instrumenty kapitałowe i powiązane azio emisyjne		<i>art. 51, 52</i>	
31	w tym: zaklasyfikowane jako kapitał własny zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości			
32	w tym: zaklasyfikowane jako zobowiązania zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości			

33	Kwota kwalifikujących się pozycji, o których mowa w art. 484 ust. 4, i powiązane azio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału dodatkowego Tier 1		<i>art. 486 ust. 3</i>	
	Zastrzyki kapitałowe ze strony sektora publicznego, podlegające zasadzie praw nabytych do dnia 1 stycznia 2018 r.		<i>art. 483 ust. 3</i>	
34	Kwalifikujący się kapitał Tier 1 uwzględniony w skonsolidowanym kapitale dodatkowym Tier 1 (w tym udziały mniejszości nieuwzględnione w wierszu 5) wyemitowany przez jednostki zależne i będący w posiadaniu stron trzecich		<i>art. 85, 86, 480</i>	
35	w tym: przeznaczone do wycofania instrumenty wyemitowane przez jednostki zależne		<i>art. 486 ust. 3</i>	
36	Kapitał dodatkowy Tier 1 przed korektami regulacyjnymi			
Kapitał dodatkowy Tier 1: korekty regulacyjne				
37	Posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier 1 (kwota ujemna)		<i>art. 52 ust. 1 lit. b), art. 56 lit. a), art. 57, art. 475 ust. 2</i>	
38	Udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier 1 podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z instytucją krzyżowe powiązania kapitałowe mające na celu sztuczne zawyżanie funduszy własnych instytucji (kwota ujemna)		<i>art. 56 lit. b), art. 58 i art. 475 ust. 3</i>	
39	Bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier 1 podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)		<i>art. 56 lit. c), art. 59, 60, 79, art. 475 ust. 4</i>	
40	Posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)		<i>art. 56 lit. d), art. 59, 79, art. 475 ust. 4</i>	
41	Korekty regulacyjne stosowane w odniesieniu do kapitału dodatkowego Tier I pod względem kwot ujętych przed przyjęciem CRR oraz kwot ujętych w okresie przejściowym przeznaczonych do wycofania zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 575/2013 (tj. kwoty rezydualne określone w CRR)			
41 a	Kwoty rezydualne odliczane od kapitału dodatkowego Tier I w odniesieniu do odliczeń od kapitału podstawowego Tier I w okresie przejściowym zgodnie z art. 472		<i>art. 472, art. 472 ust. 3 lit. a), art. 472 ust. 4, art. 472 ust. 6, art. 472 ust. 8 lit. a), art. 472 ust. 9, art. 472</i>	

	rozporządzenia (UE) nr 575/2013		<i>ust. 10 lit. a), art. 472 ust. 11 lit. a)</i>	
	W tym pozycje, które należy wyszczególnić, np. istotne straty netto w bieżącym okresie, wartości niematerialne i prawne, brak rezerw na pokrycie oczekiwanych strat itd.			
41 b	Kwoty rezydualne odliczane od kapitału dodatkowego Tier I w odniesieniu do odliczeń od kapitału podstawowego Tier II w okresie przejściowym zgodnie z art. 475 rozporządzenia (UE) nr 575/2013.		<i>art. 477, art. 477 ust. 3, art. 477 ust. 4 lit. a)</i>	
	W tym pozycje, które należy wyszczególnić, np. krzyżowe powiązania kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II, bezpośrednie udziały kapitałowe w nieistotnych inwestycjach w kapitał innych podmiotów sektora finansowego itd.			
41c	Kwota, którą należy odjąć od lub dodać do kwoty kapitału dodatkowego Tier I w odniesieniu do dodatkowych filtrów i odliczeń wymaganych przed przyjęciem CRR		<i>art. 467, 468, 481</i>	
	w tym: ...możliwe filtry dla niezrealizowanych strat		<i>art. 467</i>	
	w tym: ...możliwe filtry dla niezrealizowanych zysków		<i>art. 468</i>	
	w tym: ...		<i>art. 481</i>	
42	Kwalifikowalne odliczenia od pozycji w kapitale Tier II, które przekraczają wartość kapitału Tier II instytucji (kwota ujemna)		<i>art. 56 lit. e)</i>	
43	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale dodatkowym Tier 1			
44	Kapitał dodatkowy Tier 1			
45	Kapitał Tier 1 (kapitał Tier 1 = kapitał podstawowy Tier 1 + kapitał dodatkowy Tier 1)	7 186		
Kapitał Tier II: instrumenty i rezerwy				
46	Instrumenty kapitałowe i powiązane azio emisyjne		<i>art. 62, 63</i>	
47	Kwota kwalifikujących się pozycji, o których mowa w art. 484 ust. 5, i powiązane azio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału Tier II		<i>art. 486 ust. 4</i>	
	Zastrzyki kapitałowe ze strony sektora publicznego, podlegające zasadzie praw nabytych do dnia 1 stycznia 2018 r.		<i>art. 483 ust. 4</i>	
48	Kwalifikujące się instrumenty funduszy własnych uwzględnione w skonsolidowanym kapitale Tier II (w tym udziały mniejszości i instrumenty dodatkowe w kapitale Tier I nieuwzględnione w wierszach 5 lub 34) wyemitowane przez jednostki zależne i będące w posiadaniu stron trzecich		<i>art. 87, 88, 480</i>	
49	w tym: przeznaczone do wycofania instrumenty wyemitowane przez jednostki zależne		<i>art. 486 ust. 4</i>	
50	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego		<i>art. 62 lit. c) i d)</i>	
51	Kapitał Tier II przed korektami regulacyjnymi			

Kapitał Tier II: korekty regulacyjne				
52	Posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach własnych w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane (kwota ujemna)			<i>art. 63 lit. b) ppkt (i), art. 66 lit. a), art. 67, art. 477 ust. 2</i>
53	Udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z instytucją krzyżowe powiązania kapitałowe mające na celu sztuczne zawyżanie funduszy własnych instytucji (kwota ujemna)	-182		<i>art. 66 lit. b), art. 68 i art. 477 ust. 3</i>
54	Bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)			<i>art. 66 lit. c), art. 69, 70, 79, art. 477 ust. 4</i>
54a	w tym: nowe udziały kapitałowe niebędące przedmiotem uzgodnień dotyczących okresu przejściowego			
54 b	w tym udziały kapitałowe istniejące przed dniem 1 stycznia 2013 r. i będące przedmiotem uzgodnień dotyczących okresu przejściowego			
55	Posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)			<i>art. 66 lit. d), art. 69, 79, art. 477 ust. 4</i>
56	Korekty regulacyjne stosowane w odniesieniu do kapitału Tier II pod względem kwot ujętych przed przyjęciem CRR oraz kwot ujętych w okresie przejściowym, przeznaczonych do wycofania zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 575/2013 (tj. kwoty rezydualne określone w CRR)			
56a	Kwoty rezydualne odliczane od kapitału Tier II w odniesieniu do odliczeń od kapitału podstawowego Tier I w okresie przejściowym zgodnie z art. 472 rozporządzenia (UE) nr 575/2013			<i>art. 472, art. 472 ust. 3 lit. a), art. 472 ust. 4, art. 472 ust. 6, art. 472 ust. 8 lit. a), art. 472 ust. 9, art. 472 ust. 10 lit. a), art. 472 ust. 11 lit. a)</i>
	W tym pozycje, które należy wyszczególnić, np. istotne straty netto w bieżącym okresie, wartości niematerialne i prawne, brak rezerw na pokrycie oczekiwanych strat itd.			
56b	Kwoty rezydualne odliczane od kapitału Tier II w odniesieniu do odliczeń od kapitału dodatkowego Tier I w okresie przejściowym zgodnie z art. 475 rozporządzenia (UE) nr 575/2013.			<i>art. 475, art. 475 ust. 2 lit. a), art. 475 ust. 3, art. 475 ust. 4 lit. a)</i>
	W tym pozycje, które należy wyszczególnić, np. krzyżowe powiązania kapitałowe w			

	dodatkowych instrumentach w kapitale Tier I, bezpośrednio udziały kapitałowe w nieistotnych inwestycjach dokonywanych w kapitał innych podmiotów sektora finansowego itd.			
56c	Kwota, którą należy odjąć od lub dodać do kwoty kapitału Tier II w odniesieniu do dodatkowych filtrów i odliczeń wymaganych przed przyjęciem CRR		<i>art. 467, 468, 481</i>	
	w tym: ...możliwe filtry dla niezrealizowanych strat		<i>art. 467</i>	
	w tym: ...możliwe filtry dla niezrealizowanych zysków		<i>art. 468</i>	
	w tym: ...		<i>art. 481</i>	
57	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale Tier II	-182		
58	Kapitał Tier II	-182		
59	Łączny kapitał (łączny kapitał = kapitał Tier I + kapitał Tier II)	7 004		
59a	Aktywa wagi ryzykiem pod względem kwot ujętych przed przyjęciem CRR oraz kwot ujętych w okresie przejściowym, przeznaczonych do wycofania zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 575/2013 (tj. kwoty rezydualne określone w CRR)	28 470		
	w tym: pozycje nieodliczone od kapitału podstawowego Tier I (kwoty rezydualne określone w rozporządzeniu (UE) nr 575/2013) (pozycje, które należy wyszczególnić, np. aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego, pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach własnych w kapitale podstawowym Tier I itd.)		<i>art. 472, art. 472 ust. 5, art. 472 ust. 8 lit. b), art. 472 ust. 10 lit. b), art. 472 ust. 11 lit. b)</i>	
	w tym: pozycje nieodliczone od kapitału dodatkowego Tier I (kwoty rezydualne określone w rozporządzeniu (UE) nr 575/2013) (pozycje, które należy wyszczególnić, np. krzyżowe powiązania kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II, bezpośrednio udziały kapitałowe w nieistotnych inwestycjach w kapitał innych podmiotów sektora finansowego itd.)		<i>art. 475, art. 475 ust. 2 lit. b), art. 475 ust. 2 lit. c), art. 475 ust. 4 lit. b)</i>	
	w tym: pozycje nieodliczone od kapitału Tier II (kwoty rezydualne określone w rozporządzeniu (UE) nr 575/2013) (pozycje, które należy wyszczególnić, np. pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach własnych w kapitale Tier II, pośrednie udziały kapitałowe w nieistotnych inwestycjach w kapitał innych podmiotów sektora finansowego, pośrednie udziały kapitałowe w istotnych inwestycjach w kapitał innych podmiotów sektora finansowego itd.)		<i>art. 477, art. 477 ust. 2 lit. b), art. 477 ust. 2 lit. c), art. 477 ust. 4 lit. b)</i>	

60	Aktywa ważone ryzykiem razem	28 470		
Współczynniki i bufory kapitałowe				
61	Kapitał podstawowy Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	25,24	<i>art. 92 ust. 2 lit. a), art. 465</i>	
62	Kapitał Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	25,24	<i>art. 92 ust. 2 lit. b), art. 465</i>	
63	Łączny kapitał (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	24,60	<i>art. 92 ust. 2 lit. c)</i>	
64	Wymóg bufora dla poszczególnych instytucji (wymóg dotyczący kapitału podstawowego Tier I zgodnie z art. 92 ust. 1 lit. a) powiększony o wymogi utrzymywania bufora zabezpieczającego i antycyklicznego, jak również bufor ryzyka systemowego oraz bufor instytucji o znaczeniu systemowym (bufor globalnych instytucji o znaczeniu systemowym lub bufor innych instytucji o znaczeniu systemowym) wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)		<i>dyrektywa w sprawie wymogów kapitałowych, art. 128, 129, 130</i>	
65	w tym: wymóg utrzymywania bufora zabezpieczającego			
66	w tym: wymóg utrzymywania bufora antycyklicznego			
67	w tym: wymóg utrzymywania bufora ryzyka systemowego			
67a	w tym: bufor globalnych instytucji o znaczeniu systemowym lub bufor innych instytucji o znaczeniu systemowym		<i>dyrektywa w sprawie wymogów kapitałowych, art. 131</i>	
68	Kapitał podstawowy Tier I dostępny w celu pokrycia buforów (wyrażony jako odsetek łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko)		<i>dyrektywa w sprawie wymogów kapitałowych, art. 128</i>	
69	[nieistotne w przepisach unijnych]			
70	[nieistotne w przepisach unijnych]			
71	[nieistotne w przepisach unijnych]			
Współczynniki i bufory kapitałowe				
72	Bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota poniżej progu 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich)		<i>art. 36 ust. 1 lit. h), art. 45, 46, art. 472 ust. 10 art. 56 lit. c), art. 59, 60, art. 475 ust. 4 art. 66 lit. c), art. 69, 70, art. 477 ust. 4</i>	
73	Posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota poniżej progu 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich)		<i>art. 36 ust. 1 lit. i), art. 45, 48, 470, art. 472 ust. 11</i>	
74	Zbiór pusty w UE			
75	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych (kwota poniżej progu 10 %, po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia		<i>art. 36 ust. 1 lit. c), art. 38, 48, 470, art. 472 ust. 5</i>	

	warunków określonych w art. 38 ust. 3)			
<i>Pułapy stosowane do uwzględniania rezerw w kapitale Tier II</i>				
76	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego uwzględnione w kapitale Tier II w odniesieniu do ekspozycji objętych metodą standardową (przed zastosowaniem pułapu)		<i>art. 62</i>	
77	Pułap uwzględniania korekt z tytułu ryzyka kredytowego w kapitale Tier II zgodnie z metodą standardową		<i>art. 62</i>	
78	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego uwzględnione w kapitale Tier II w odniesieniu do ekspozycji objętych metodą wewnętrznych ratingów (przed zastosowaniem pułapu)		<i>art. 62</i>	
79	Pułap uwzględniania korekt z tytułu ryzyka kredytowego w kapitale Tier II zgodnie z metodą wewnętrznych ratingów		<i>art. 62</i>	
<i>Instrumenty kapitałowe będące przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania (mających zastosowanie wyłącznie od dnia 1 stycznia 2013 r. do dnia 1 stycznia 2022 r.)</i>				
80	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów w kapitale podstawowym Tier I będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania		<i>art. 484 ust. 3, art. 486 ust. 2 i 5</i>	
81	Kwota wyłączona z kapitału podstawowego Tier I ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)		<i>art. 484 ust. 3, art. 486 ust. 2 i 5</i>	
82	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów dodatkowych w kapitale Tier I będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania		<i>art. 484 ust. 4, art. 486 ust. 3 i 5</i>	
83	Kwota wyłączona z kapitału dodatkowego Tier I ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)		<i>art. 484 ust. 4, art. 486 ust. 3 i 5</i>	
84	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów w kapitale Tier II będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania		<i>art. 484 ust. 5, art. 486 ust. 4 i 5</i>	
85	Kwota wyłączona z kapitału Tier II ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)		<i>art. 484 ust. 5, art. 486 ust. 4 i 5</i>	

V. WYMOGI KAPITAŁOWE – ART. 438

Regulacje nadzorcze zobowiązują banki do utrzymywania kapitału regulacyjnego na trzy rodzaje ryzyk bankowych:

- kredytowe,
- operacyjne
- rynkowe.

W Banku nie występuje portfel handlowy, dlatego też na dzień 31 grudnia 2018 roku wyliczane były następujące regulacyjne wymogi kapitałowe:

1. Ryzyko kredytowe,
2. Ryzyko operacyjne,

Rodzaj ryzyka	Alokacja kapitału (minimalny wymóg kapitałowy)	Alokacja kapitału (dodatkowy wymóg kapitałowy)	Alokacja kapitału (łącznie wymóg kapitałowy)	Określenie istotności ryzyka
Ryzyko kredytowe	2 016	0	2 016	istotne
Ryzyko rynkowe	0	0	0	nieistotne
Ryzyko operacyjne	262	0	262	istotne

Do obliczenia wymogu kapitałowego na ryzyko kredytowe Bank stosuje metodę standardową, zgodnie z wytycznymi zawartymi w Rozdziale 2 Części III Tytuł II Rozporządzenia CRR, z zastrzeżeniem, że przy ustalaniu wag ryzyka ekspozycji kredytowych Bank nie stosuje ocen wiarygodności kredytowej opracowanych przez zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej, ani też ocen wiarygodności kredytowej opracowanych przez agencje kredytów eksportowych oraz przy obliczaniu kwot ekspozycji ważonych ryzykiem Bank nie uwzględnia technik redukcji ryzyka kredytowego określonych w Rozporządzeniu CRR. Wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe wyliczony na dzień 31.12.2018 r. wyniósł 2 016 tys. zł.

Wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne Bank oblicza metodą podstawowego wskaźnika **BIA** (Basic Indicator Approach), zgodnie z wytycznymi zawartymi w art. 315-316 Rozporządzenia CRR. Wymóg kapitałowy wyliczony na rok 2018 metodą BIA dla Banku wyniósł 262 tys. zł.

KAPITAŁ WEWNĘTRZNY

Bank wyznacza kapitał wewnętrzny w ramach realizacji postanowień Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. i Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. Kapitał wewnętrzny to szacowana kwota kapitału, niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku oraz wpływu zmian otoczenia gospodarczego, uwzględniająca przewidywany poziom ryzyka.

Bank oblicza wewnętrzny wymóg kapitałowy na poszczególne rodzaje ryzyka uznane za istotne:

1. ryzyko kredytowe;
2. ryzyko operacyjne (w tym ryzyko modeli);
3. ryzyko koncentracji;
4. ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej;
5. ryzyko płynności;
6. ryzyko biznesowe

Uznane za istotne ryzyko braku zgodności Bank pokrywa wewnętrznym wymogiem kapitałowym obliczonym dla ryzyka operacyjnego.

Przy obliczaniu dodatkowych wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka przyjmuje się następujące założenia:

Ryzyko kredytowe

Bank uznaje, że minimalny wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe nie jest wystarczający, o ile zostaje przekroczony wskaźnik udziału aktywów i zobowiązań pozabilansowych o podwyższonych wagach ryzyka 75% i więcej na poziomie do 70% sumy aktywów według wartości bilansowej powiększonych o udzielone zobowiązania pozabilansowe.

1. W przypadku przekroczenia w/w wskaźnika Bank wylicza dodatkowy wymóg kapitałowy z tego tytułu według poniższych zasad.

2. Bank wyodrębnia aktywa i zobowiązania pozabilansowe według wartości bilansowej, z przypisanymi wagami ryzyka 75% i więcej, W przypadku przekroczenia w/w wskaźnika udziału Bank wylicza dodatkowy wymóg kapitałowy z tego tytułu według poniższych zasad:
 - 1) Bank wyodrębnia aktywa i zobowiązania pozabilansowe według wartości bilansowej, z przypisanymi wagami ryzyka 75% i więcej,
 - 2) ustalana jest nadwyżka aktywów i zobowiązań pozabilansowych z przypisanymi wagami ryzyka 75% i więcej, ponad 70%sumy aktywów według wartości bilansowej i udzielonych zobowiązań pozabilansowych (w ujęciu netto),
 - 3) wyliczona zostaje średnia ważona waga ryzyka dla należności o wagach ryzyka 75% i więcej - średnia ważona jest wartością bilansową (wartością netto) ekspozycji.
3. W celu wyznaczenia wewnętrznego wymogu kapitałowego na ryzyko kredytowe Bank stosuje wskaźnik - w wysokości 4% - dla ekspozycji o wagach ryzyka 75% i więcej, przekraczających poziom 70% udziału w sumie aktywów powiększonej o udzielone zobowiązania pozabilansowe - według wartości bilansowej, przy zastosowaniu średnioważonej wagi ryzyka dla należności o wagach ryzyka 75% i więcej.
4. Dodatkowym wymogiem kapitałowym jest kwota wyznaczona zgodnie z pkt. 3.

Ryzyko operacyjne

Dodatkowy wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne bank oblicza na podstawie przeprowadzanego testu warunków skrajnych, w wyniku którego obliczana jest strata, która wystąpiłaby w Banku w wyniku zrealizowania się poniższego scenariusza:

1. Badaniu i ocenie podlegają straty operacyjne poniesione przez Bank na przestrzeni ostatnich 12 miesięcy poprzedzających datę analizy.
2. Suma strat operacyjnych, o których mowa, jest zmniejszana o spłaty, uzyskane odszkodowania, wypłaty z polis ubezpieczeniowych (tzw. straty odzyskane) etc.
3. Bank wylicza różnicę pomiędzy 2-krotnością poniesionych strat operacyjnych, o których mowa w ust.1, z uwzględnieniem pkt. 2, a regulacyjnym wymogiem kapitałowym na ryzyko operacyjne.
4. Jeżeli różnica, o której mowa w pkt.3, jest wartością ujemną, to Bank uznaje regulacyjny wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne za wystarczający.
5. Dodatkowy wymóg kapitałowy ustalany jest w kwocie stanowiącej różnicę wyliczoną zgodnie z pkt. 3 przemnożoną przez wagę 8%.
6. Przy badaniu istotności ryzyka modeli Bank przeprowadza analizę, poprzez udzielenie odpowiedzi na poniższe pytania:
 - 1) czy w ocenie Banku systemy informatyczne dotyczące oceny (analiz) poszczególnych ryzyk bankowych są wystarczające na aktualnym poziomie rozwoju skali działalności bankowej?
 - 2) czy w Banku systemy informatyczne wykorzystywane do analiz poszczególnych ryzyk bankowych wspomagają zarządzanie ryzykiem modeli (ryzyko danych, ryzyko założeń, ryzyko metodologiczne oraz ryzyko administrowania)?
 - 3) Czy Bank ocenia kompletność, wiarygodność, reprezentatywność danych wykorzystywanych do oceny poszczególnych ryzyk?
7. Jeżeli na którekolwiek z powyższych pytań Bank udzielił odpowiedzi negatywnej („NIE”), to ryzyko modeli jest ryzykiem istotnym.
8. Bank bada skalę błędu ryzyka modeli w stosunku do wyniku finansowego netto Banku.
9. Wewnętrzny wymóg kapitałowy tworzony jest w wysokości wynikającej z przemnożenia skali błędu i wyniku finansowego netto.

Ryzyko koncentracji

Bank oblicza kapitał wewnętrzny na ryzyko koncentracji w przypadku przekroczenia limitów koncentracji, o których mowa w obowiązującej w Banku *Instrukcji wyznaczania wewnętrznego wymogu kapitałowego*.

1. Bank bada poziom ryzyk wynikających z koncentracji zaangażowań odnoszących się do:
 - a) koncentracji dużych zaangażowań,
 - b) koncentracji w sektor gospodarki,
 - c) koncentracji przyjętych form zabezpieczenia ekspozycji kredytowych,
 - d) koncentracji zaangażowań w jednorodny instrument finansowy,
2. Wewnętrzny wymóg kapitałowy na pokrycie ryzyka z tytułu koncentracji zaangażowań stanowi wartość obliczona według poniższej procedury:
 - a) wyznaczona zostaje różnica pomiędzy sumą wartości dużych zaangażowań a wyznaczonym limitem,
 - b) wyliczona zgodnie z pkt. 1 kwota zostaje przemnożona przez wartość równą średniej ważonej z wag ryzyka dla wszystkich „dużych” zaangażowań występujących w Banku,
 - c) otrzymana wartość przemnożona jest przez wagę 8% stanowi wewnętrzny wymóg kapitałowy na pokrycie ryzyka z tytułu „dużych” zaangażowań.

Ryzyko stopy procentowej

Bank oblicza kapitał wewnętrzny na ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej z tytułu zagrożenia związanego ze skrajną zmianą poziomu stóp procentowych.

1. Bank dokonuje badania wpływu zmian stóp procentowych o 200 punktów bazowych na wartość ekonomiczną banku na bazie skorygowanej luki przeszacowania przy uwzględnieniu następujących założeń i modyfikacji:
 - a) aktywa i pasywa prezentowane w luce przeszacowania uwzględniają przypisane poszczególnym produktom mnożniki wpływające na nierównomierną zmianę stóp procentowych,
 - b) dla aktywów i pasywów zakwalifikowanych do danego przedziału czasowego zostają przypisane przepływy kapitałowe począwszy od pierwszego przedziału czasowego do tego przedziału, proporcjonalnie do czasu trwania poszczególnych przedziałów,
 - c) dla przepływów kapitałowych ustalonych zgodnie z pkt. 2 przypisane są w poszczególnych przedziałach czasowych przepływy odsetkowe uwzględniające oprocentowanie poszczególnych produktów, obowiązujące na dzień badania.
1. Na dzień badania ustalana jest krzywa dochodowości WIBOR. Na bazie skorygowanej luki przeszacowania wyznaczana jest wartość zdyskontowanych luk a dla poszczególnych przedziałów przeszacowania zmiana wartości ekonomicznej kapitału.
2. Całkowita zmiana wartości ekonomicznej kapitału wynikająca ze zmiany stóp procentowych o 200 punktów bazowych stanowi sumę zmian wartości ekonomicznej kapitału obliczonych dla poszczególnych przedziałów przeszacowania.
3. Wewnętrzny wymóg kapitałowy stanowi równowartość całkowitej zmiany wartości ekonomicznej kapitału o której mowa w ust. 3

Ryzyko płynności

Wewnętrzny wymóg kapitałowy na pokrycie ryzyka płynności Bank wyznacza tylko w sytuacji, gdy posiadane przez Bank aktywa płynne są niższe niż różnica pomiędzy wypływami i wpływami.

1. Do oceny poziomu ryzyka płynności Bank wykorzystuje uproszczoną metodę przepływów wyznaczając możliwe wpływy z tytułu kredytów i wypływy z tytułu depozytów w terminie do 30 dni.

2. Termin, o których mowa w pkt. 1 wyznacza się na podstawie luki płynności jako średnioważone terminy deponowania i kredytowania przyjmując do wyznaczenia średnioważonych terminów środki przedziałów czasowych z luki płynności.
3. Wyznaczenie wewnętrznego wymogu kapitałowego:
 - a) podstawą wyznaczenia wymogu kapitałowego jest wartość wyznaczona z różnicy między wypływami i wpływami, a dostępnymi aktywami płynnymi,
 - b) wartość wyznaczona w ppkt. a) przemnażana jest przez oprocentowanie po jakim Bank może pożyczyć środki.
4. Wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka płynności wyznaczany jest jako iloczyn kwoty wyznaczonej zgodnie z pkt. 1 przemnożonej przez wagę 8%.

Ryzyko biznesowe

Przy badaniu istotności ryzyka biznesowego, Bank przeprowadza ocenę skali zmiany wyniku finansowego w okresie 12 miesięcy w następstwie zmian w otoczeniu Banku.

1. Wewnętrzny wymóg kapitałowy na ryzyko biznesowe wyznaczany jest zgodnie z poniższym scenariuszem:
 - 1) spadek obliża kredytowego o 10% (spadek może być spowodowany nietrafioną ofertą kredytową lub zbyt wysoką ceną kredytu) – wpływ na wynik finansowy wyliczany wg średniego oprocentowania kredytów,
 - 2) ulokowanie środków, które nie zostały przeznaczone na kredyty, na lokatach rynku międzybankowego – wpływ na wynik finansowy wyliczany wg średniego oprocentowania lokat międzybankowych,
 - 3) stały wzrost depozytów na poziomie wynikającym z analizy historycznej – wpływ na wynik finansowy wyliczany wg średniego oprocentowania depozytów,
 - 4) ocena spadku wyniku finansowego zakładające wszystkie trzy poprzednie punkty.
2. Jeżeli skala zmiany wyniku finansowego w okresie 12 miesięcy jest większa niż 10% planowanego wyniku finansowego za rok, w którym przeprowadzana jest analiza i Bank uzna ryzyko za istotne, wówczas tworzy wewnętrzny wymóg kapitałowy na ryzyko biznesowe.
3. Wewnętrzny wymóg kapitałowy równy jest kwocie zmiany (spadku) wyniku finansowego obliczonej zgodnie z wyznaczonym pkt 1, przemnożonej przez wagę 8%.

Ryzyko kapitałowe

Bank w ocenie istotności ryzyka kapitałowego dokonuje analizy wielkości dostępnego kapitału na pokrycie wszystkich istotnych ryzyk występujących w Banku.

1. Wielkość dostępnego kapitału wyznaczana jest zgodnie z Rozporządzeniem UE bez uwzględniania funduszu udziałowego oraz funduszu z aktualizacji wyceny w części dotyczącej wyceny środków trwałych.
2. Tak wyznaczony dostępny kapitał dzieli się przez sumę minimalnych i dodatkowych wymogów kapitałowych.
3. Jeżeli wielkość wskaźnika, o którym mowa w pkt. 2 spadnie poniżej 1 to Bank powinien ocenić możliwości pozyskania dodatkowego kapitału lub obniżenia poziomu ryzyka występującego w Banku. Analizę dotycząco możliwości pozyskania dodatkowego kapitału i obniżenia występującego w Banku ryzyka należy przedstawić na najbliższym posiedzeniu Zarządu Banku.

Waga ryzyka	Pierwotna wartość ekspozycji	Ekspozycja ważona ryzykiem	Wymóg kapitałowy
0%	30 330	0	0
20%	4 102	820	65
50%	239	120	10
75%	1 023	767	61
100%	27 429	23 038	1 843
150%	198	297	24
250%	63	157	13
Razem	63 384	25 201	2 016

Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z przepisami części trzeciej tytuł II rozdział 2 Rozporządzenia – 8 % kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla każdej kategorii ekspozycji określonej w art. 112.

L.p.	Klasa ekspozycji	Ekspozycje	Aktywa ważne ryzykiem	Aktywa ważne ryzykiem po współczynniku wsparcia	Wymóg kapitałowy
1.	Banki centralne	16 338	0	0	0
2.	Samorządów terytorialne i władze lokalne	4 102	820	820	66
3.	Organy administracji i podmiotów nieprowadzących działalności	0	0	0	0
4.	Instytucje (banki)	13 071	365	365	29
5.	Przedsiębiorstwa	18 440	18 440	14 050	1 124
6.	Detaliczne	1 023	767	767	61
7.	Zabezpieczone na nieruchomościach	4 827	4 827	4 827	386
8.	Przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania	0	0	0	0
9.	Ekspozycje kapitałowe	1 853	1 853	1 853	148
10.	Przeterminowane	210	309	309	25
11.	Pozostałe	3 522	2 210	2 210	177
OGÓLEM		63 385	26 034	25 201	2 016

Wewnętrzny wymóg kapitałowy Banku na dzień 31.12.2018 r.

Rodzaj ryzyka	Alokacja kapitału (minimalny wymóg kapitałowy)	Alokacja kapitału (dodatkowy wymóg kapitałowy)	Alokacja kapitału (łącznie wymóg kapitałowy)
Ryzyko kredytowe	2 016	0	2 016
Ryzyko rynkowe	0	0	0
Ryzyko operacyjne	262	0	262
Ryzyko koncentracji zaangażowań, z tego:	X	0	0
koncentracja "dużych" zaangażowani	X	0	0
koncentracji w sektor gospodarki	X	0	0
koncentracji przyjętych form zabezpieczenia	X	0	0
koncentracji zaangażowań w jednorodny instrument finansowy	X	0	0
koncentracji geograficznej	X	0	0
Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej	X	6	6
Ryzyko płynności	X	0	0
Ryzyko biznesowe	X	0	0
Ryzyko modeli	X	11	11
Pozostałe rodzaje ryzyka, z tego:	X	0	0
ryzyko utraty reputacji	X	0	0
ryzyko transferowe	X	0	0
ryzyko rezydualne	X	0	0
Wymóg kapitałowy RAZEM	2 278	17	2 294
Fundusze własne (uznane łączne kapitały)	7 004		
Kapitał podstawowy Tier I	7 186		
Kapitał Tier I	7 186		
Łączny współczynnik wypłacalności [%]	24,60		
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I [%]	25,24		
Współczynnik kapitału Tier I [%]	25,24		
Wewnętrzny współczynnik wypłacalności [%]	24,42		
Współczynnik Fundusze własne / kapitał wewnętrzny	3,05		

Wymogi w zakresie funduszy własnych obliczone zgodnie z art. 92 ust. 3 lit. b) i c);

L.p.	Rodzaj wymogu	Wymóg kapitałowy
1.	Wymóg zgodnie z art. 92 ust. 3 lit b.	nie dotyczy
2.	Wymóg zgodnie z art. 92 ust. 3 lit c. – ryzyko walutowe	nie dotyczy

Rezultaty stosowanego przez instytucję wewnętrznego procesu oceny adekwatności kapitałowej, w tym skład dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych określonych na podstawie

procesu przeglądu nadzorczego, o których mowa w art. 104 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2013/36/UE - nie dotyczy

VI. EKSPOZYCJA NA RYZYKO KONTRAHENTA – ART. 439

Bank nie posiada portfela handlowego

VII. BUFORY KAPITAŁOWE – ART. 440

Na datę sporządzania informacji nie obowiązywały przepisy dotyczące utrzymywania buforów kapitałowych.

VIII. WSKAŹNIKI GLOBALNEGO ZNACZENIA SYSTEMOWEGO - ART. 441

Bank ma charakter lokalny oraz nie jest bankiem istotnym systemowo.

IX. KOREKTY Z TYTUŁU RYZYKA KREDYTOWEGO – ART. 442

Cele strategiczne w zakresie ryzyka kredytowego obejmują:

- 1) wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem kredytowym zapewniającego stabilny rozwój optymalnego jakościowo portfela kredytowego,
- 2) dostarczanie Zarządowi Banku informacji o poziomie ryzyka kredytowego umożliwiającym podejmowanie ostrożnościowych, zasadnych decyzji dotyczących działalności kredytowej Banku,
- 3) utrzymywanie jakości portfela kredytowego Banku, wyrażonej udziałem kredytów zagrożonych w kredytach ogółem na poziomie nie wyższym od wskaźnika występującego w sektorze banków spółdzielczych,
- 4) ograniczanie ryzyka utraty wartości aktywów, wynikającego z pozostałych (poza kredytami) aktywów Banku.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) stosowanie odpowiednich standardów zawartych w regulacjach kredytowych, szczególności dotyczących oceny zdolności kredytowej klientów Banku oraz prowadzenia monitoringu kredytów;
- 2) ustanawianie skutecznych i adekwatnych do ponoszonego ryzyka zabezpieczeń spłaty kredytów, w szczególności weryfikacja ich wartości i płynności, zarówno podczas oceny wniosku kredytowego, jak i w ramach prowadzonego monitoringu, ograniczanie ryzyka prawnego w procesie ustanawiania zabezpieczeń;
- 3) inwestowanie nadwyżek zgromadzonych środków na lokatach i dłużnych papierach w banku zrzeszającym lub za pośrednictwem banku zrzeszającego w papierach wartościowych Skarbu Państwa lub Narodowego Banku Polskiego;
- 4) utrzymywanie w bilansie Banku tylko portfeli aktywów o charakterze bankowym. Bank kontynuuje politykę dywersyfikacji ryzyka kredytowego, poprzez stosowanie ustalonych zasad bezpieczeństwa działalności kredytowej w poszczególnych segmentach rynku oraz poprzez niezbędne instrumenty. Do podstawowych działań mających na celu minimalizację ryzyka kredytowego należy zaliczyć:
 - a) dywersyfikację struktury przedmiotowej i podmiotowej portfela, poprzez wprowadzone wewnętrzne limity branżowych oraz limity detalicznych ekspozycji kredytowych w postaci limitu udziału ww. ekspozycji w stosunku do posiadanych funduszy własnych oraz postaci limitu łącznego zaangażowania w detaliczne ekspozycje kredytowe w stosunku do jednego kredytobiorcy,
 - b) wymaganie przy ocenie zdolności kredytowej uwiarygodnionych dokumentów, weryfikacja informacji przekazywanych przez klientów, stosowanie metod statystycznych do oceny zdolności kredytowej klientów detalicznych,
 - c) doskonalenie metod oceny zdolności kredytowej;

- 5) Analizę struktury portfela w celu wczesnej identyfikacji zagrożeń wynikających z nadmiernych zaangażowań i wprowadzanie stosownych ograniczeń;
- 6) Wzmacnianie monitoringu ekspozycji kredytowych;
- 7) Nadzór nad czynnościami wykonywanymi w toku procesu kredytowania, mający na celu weryfikację sprawności działania mechanizmów kontrolnych (obejmujący m.in.: proces przestrzegania wewnętrznych aktów normatywnych, procedur, kompetencji, itp.);
- 8) Prowadzenie aktywnej polityki szkoleń, także w formie bieżącego instruktażu;
- 9) Dbalność o to, aby informacje przekazywane klientom były zrozumiałe i rzetelne, żeby zawierały wszystkie informacje dotyczące warunków udzielania kredytów, szczególnie ponoszonych przez klienta kosztów;
- 10) Dbalność o profesjonalizm, staranność i rzetelną wiedzę pracowników kredytowych Banku.

Zarząd określa zasady zarządzania ryzykiem kredytowym, monitoringu i analiz. Nadzór nad ryzykiem kredytowym – jako istotnym - sprawuje Prezes Zarządu.

Kompetencje do podejmowania decyzji kredytowych są ustalane z uwzględnieniem zasad rozdzielania funkcji operacyjnej od oceny ryzyka.

Korekty z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego.

Wycena portfela kredytowego prowadzona była w oparciu o Polskie Standardy Rachunkowości, w tym zapisy Rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków.

Należności przeterminowane - rozumiane jako należności wymagalne, które nie zostały spłacone w terminie umownym, w zakresie raty lub całej należności lub na skutek wypowiedzenia umowy w całości lub części przez Bank. Definicja miała zastosowanie dla celów rachunkowości.

Ekspozycje zagrożone - ekspozycje kredytowe zaklasyfikowane do kategorii podwyższonego ryzyka - *poniżej standardu*, *wątpliwe*, *stracone* - o których mowa w przepisach dotyczących zasad tworzenia rezerw celowych na ryzyko związane z działalnością banków.

Bank stosował definicje należności zagrożonych oraz metody ustalania korekt wartości i rezerw w oparciu o zapisy Rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków.

Dla potrzeb naliczenia odpowiedniej wysokości rezerw celowych od ekspozycji kredytowych sklasyfikowanych do kategorii „*normalnej*”, „*pod obserwacją*”, „*poniżej standardu*”, „*wątpliwe*”, lub „*stracone*” stosuje się zasady wynikające z Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 roku w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków oraz zasady określone w procedurze wewnętrznej w sprawie tworzenia rezerw celowych.

Bank tworzył rezerwy celowe na ekspozycje kredytowe i zaliczał w ciężar kosztów. Przy ustalaniu skali ryzyka obciążającego ekspozycje kredytowe Bank wykorzystywał dwa niezależne kryteria: terminowość spłaty kapitału lub odsetek i sytuację ekonomiczno-finansową dłużnika.

Rezerwy celowe na ryzyko kredytowe związane z ekspozycjami kredytowymi stanowiącymi należności z tytułu kredytów i pożyczek detalicznych, sklasyfikowanymi do kategorii „*normalne*”, Bank tworzył w wysokości co najmniej 1,5% podstawy tworzenia rezerw celowych.

Na ekspozycje w kategorii „*pod obserwacją*” i „*zagrożone*” Bank tworzył rezerwy w wysokości co najmniej minimalnej określonej w Rozporządzeniu Ministra Finansów, oraz zgodnie z zasadami obowiązującymi w Systemie Ochrony Zrzeszenia BPS, tj:

- 1,5% podstawy tworzenia – w przypadku kategorii „*pod obserwacją*”,
- 30% podstawy tworzenia – w przypadku kategorii „*poniżej standardu*”,
- 50% podstawy tworzenia – w przypadku kategorii „*wątpliwe*”,
- 100% podstawy tworzenia – w przypadku kategorii „*stracone*”.

Zabezpieczenia kredytów podlegały okresowym przeglądom pod względem ich adekwatności i możliwości zastosowania do pomniejszeń podstawy tworzenia rezerw.

Bank nie stosował Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, w związku z czym:

- 1) nie wyznaczał całkowitej kwoty ekspozycji w rozliczeniu równoważących się transakcji i bez uwzględniania skutków ograniczania ryzyka, ani średniej kwoty ekspozycji w danym okresie z podziałem na różne kategorie ekspozycji.
- 2) nie stosował rozkładu ekspozycji w zależności od branży lub typu kontrahenta z podziałem na ekspozycje, w tym wobec MSP i innymi dodatkowymi podziałami stosowanymi w tych przypadkach,
- 3) nie stosował rezydualnych terminów zapadalności dla wszystkich ekspozycji z podziałem na kategorie ekspozycji z dodatkowymi, szczegółowymi podziałami w stosownych przypadkach.
- 4) nie stosował podziału na istotne branże i typy kontrahenta.

Stan rezerw celowych był adekwatny do ponoszonego ryzyka w 2018 roku.

Bank w 2018 roku nie dokonywał pomniejszeń podstawy tworzenia rezerw na zagrożone zaangażowania kredytowe.

Rozkład geograficzny ekspozycji w podziale na obszary ważne pod względem istotnych kategorii ekspozycji wraz z dodatkowymi szczegółowymi podziałami w stosownych przypadkach – nie dotyczy, Bank prowadzi działalność lokalnie (powiat biłgorajski) i brak ekspozycji poza granicami Polski.

Stan i zmiany rezerw celowych na 31.12.2018 r.

Kategorie należności, na które tworzono rezerwy	Stan na 31.12.2018	Zwiększenia	Wykorzystanie	Rozwiązanie	Stan na 31.12.2017	Wymagany poziom rezerw na 31.12.2018
Należności normalne	3	3	0	3	3	3
Należności pod obserwacją	0	12	0	17	5	0
Należności poniżej standardu	60	105	0	49	4	60
Należności wątpliwe	3	9	0	9	3	3
Należności stracone	5	0	0	1	6	5
Rezerwy ogółem	71	129	0	79	21	71

X. AKTYWA WOLNE OD OBCIĄŻEŃ – ART. 443

Składnik aktywów jest traktowany jako obciążony, jeżeli został on zastawiony lub podlega jakiegokolwiek formie ustaleń mających na celu zabezpieczenie lub wsparcie jakości kredytowej transakcji bilansowej lub pozabilansowej, z której nie może on zostać swobodnie wycofany (np. w celu zastawiania dla potrzeb finansowania).

Bank nie dokonuje operacji zabezpieczanych instrumentami finansowymi, tym samym wszystkie posiadane aktywa są wolne od obciążeń.

XI. KORZYSTANIE Z ECAI – ART. 444

Bank nie korzysta z ratingów.

XII. EKSPozyCJA NA RYZYKO RYNKOWE – ART. 445

L.p.	Rodzaj wymogu	Wymóg kapitałowy
1.	Wymóg zgodnie z art. 92 ust. 3 lit b.	Nie dotyczy
2.	Wymóg zgodnie z art. 92 ust. 3 lit c. – ryzyko walutowe	0

XIII. EKSPozyCJA NA RYZYKO OPERACYJNE – ART. 446

Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka operacyjnego obliczane są przez Bank metodą wskaźnika bazowego (art. 315-316 Rozporządzenia). Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego na dzień 31.12.2018 r. wynosi **262** tys. zł.

Bank realizuje proces zarządzania ryzykiem operacyjnym, w ramach którego identyfikuje się zdarzenia ryzyka operacyjnego i dokonuje ewidencjonowania i analizy przyczyn występowania zdarzeń związanych z ryzykiem operacyjnym. W przypadku konieczności, podejmowane są działania ograniczające ryzyko obejmujące zmianę procesów wewnętrznych Banku, organizacji wewnętrznej, sposobu dokonywania kontroli wewnętrznej, a także organizowane są odpowiednie szkolenia dla pracowników.

Na podstawie rejestru zdarzeń operacyjnych stwierdzono, że większość zdarzeń, które wystąpiły w 2018 roku uznaje się za nieistotne (ryzyko na poziomie akceptowalnym). Niewielka strata i niewielka częstość występowania tych zdarzeń nie stanowiła zagrożenia dla funkcjonowania Banku. Nie były konieczne dodatkowe środki ochrony ani dodatkowe działania monitorujące. W 2018 roku nie odnotowano strat finansowych przekraczających kwotę wymogu kapitałowego.

XIV. EKSPozyCJE W PAPIERACH KAPITAŁOWYCH NIEUWZGLĘDNIONYCH W PORTFELU HANDLOWYM ART. 447

Zestawienie posiadanych papierów kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym według stanu na dzień 31.12.2018 r. z podziałem na cele posiadanych ekspozycji przedstawiają poniższe tabele:

1. Ekspozycje utrzymywane w celu osiągnięcia zysków kapitałowych, nie notowane na giełdzie.

Wyszczególnienie	Wartość księgowa	Wartość godziwa	Wycena	Zyski i straty w danym okresie	
				Zrealizowane	Niezrealizowane
Obligacje BPS S.A.	4 422	4 422	Przez wynik finansowy	77	29
Bony pieniężne	16 338	16 338	Przez wynik finansowy	125	3

2. Ekspozycje strategiczne dla działalności Banku, nie notowane na giełdzie.

Wyszczególnienie	Wartość księgowa	Wartość godziwa	Wycena	Zyski i straty w danym okresie	
				Zrealizowane	Niezrealizowane
Akcje BPS S.A.	840	840	Przez fundusz z aktualizacji	0	0
Udziały SSOZ BPS	5	5	Przez fundusz z aktualizacji	0	0

Opis stosowanych technik i metod wyceny zawiera *Polityka (zasady) rachunkowości Banku Spółdzielczego w Obszy*.

XV. EKSPOZYCJA NA RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ PRZYPISANE POZYCJOM NIEUWZGLĘDNIONYM W PORTFELU HANDLOWYM – ART. 448

1. Ryzyko stopy procentowej wynika z narażenia aktualnego i przyszłego wyniku finansowego Banku oraz posiadanych kapitałów na niekorzystny wpływ zmian niezależnych od Banku rynkowych stóp procentowych. Sama zmiana nie jest ryzykiem lecz trudna do przewidzenia na aktualnym etapie zmiana skutkująca obniżeniem wyniku i kapitału.
2. Charakter ryzyka stopy procentowej w Banku wynikał głównie z ryzyka:
 - 1) niedopasowania terminów przeszacowania aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych,
 - 2) ryzyka bazowego wynikającego z niedoskonałego powiązania stóp bazowych stosowanych w Banku,
 - 3) opcji klienta i krzywej dochodowości – nie oddziaływało ono w sposób istotny na globalny poziom ryzyka stopy procentowej w Banku w 2018 r.
3. Pomiar ryzyka stopy procentowej dokonywany był w Banku w cyklach miesięcznych.
4. Cele strategiczne Banku w zakresie ryzyka stopy procentowej obejmują:
 - 1) optymalizację wyniku odsetkowego w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych,
 - 2) ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez doskonalenie narzędzi pomiaru i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych.
5. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:
 - 1) ograniczenie ryzyka stopy procentowej tylko do portfela bankowego i tylko do pozycji wynikających z produktów bilansowych,
 - 2) ograniczenie kwoty pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych z terminami przeszacowania powyżej 1 roku,
 - 3) zmniejszanie ryzyka bazowego poprzez:
 - a) stosowanie dla produktów klientowskich stóp bazowych w postaci stawek własnych Banku (w zakresie przewidzianym w przepisach prawa) - zwłaszcza dla aktywów wrażliwych,
 - b) oferowanie klientom produktów depozytowych, których oprocentowanie uzależnione byłoby od stawek rynkowych (stóp rynku międzybankowego),
 - 4) ograniczanie ryzyka opcji klienta poprzez dostosowywanie oprocentowania depozytów do oferty konkurencji.
6. W celu utrzymania założonego w planach strategicznych i rocznych planach finansowych profilu ryzyka, Bank zmienia swoje narażenie na ryzyko stopy procentowej za pomocą działań związanych z:

- 1) inwestowaniem (głównie poprzez sterowanie terminami zapadalności lokat o stałym oprocentowaniu deponowanymi w banku zrzeszającym),
 - 2) kredytowaniem (ustalanie parametrów produktów kredytowych),
 - 3) finansowaniem zewnętrznym,
 - 4) ustalaniem oprocentowania,
 - 5) zarządzaniem terminami zapadalności /wymagalności oraz przeszacowania różnych portfeli.
7. Bank podejmuje następujące działania:
- 1) prowadzi bieżący monitoring kształtowania się najważniejszych rynkowych stóp procentowych na rynku lokalnym,
 - 2) analizuje kształtowanie się oprocentowania poszczególnych, własnych produktów bankowych na tle stóp rynkowych oraz porównywalnej oferty konkurencyjnych banków,
 - 3) zarządza poszczególnymi grupami aktywów i pasywów w taki sposób, aby zapewnić realizację optymalnej, w danych warunkach, wysokości marży odsetkowej Banku.
- Zarząd Banku otrzymuje sprawozdania zawierające niezbędne informacje odnośnie ryzyka stopy procentowej w okresach miesięcznych, natomiast Rada Nadzorcza Banku w okresach kwartalnych.
8. Testy warunków skrajnych:
- Bank przeprowadza testy warunków skrajnych, wyliczając poziom poszczególnych rodzajów ryzyka stopy procentowej przy zaistnieniu warunków skrajnych.
- 1) Testy warunków skrajnych dla ryzyka stopy procentowej wykonywane są w Banku z częstotliwością miesięczną w ramach procesu szacowania kapitału wewnętrznego.
 - 2) Według stanu na koniec 2018 roku przeprowadzono testy warunków skrajnych dla następujących rodzajów ryzyka stopy procentowej:
 - a) ryzyka przeszacowania – poziom ryzyka w sytuacji skrajnej (zmiana o -200 p.b.) spowoduje zmianę wyniku odsetkowego o -739 tys. zł tj. 10,55% uznanego kapitału – wykorzystanie limitu 62%,
 - b) ryzyka bazowego – poziom ryzyka w sytuacji skrajnej (zmiana o 35 p.b.) spowoduje zmianę wyniku odsetkowego o 196 tys. zł, tj. 2,80% uznanego kapitału (wykorzystanie limitu 70 %).
9. Zmiana wartości ekonomicznej Banku na skutek zmian stóp procentowych o 200 p.b. stanowi oszacowaną stratę związaną z opóźnieniem przeszacowania aktywów i pasywów w stosunku do daty analizy – strata jest tym wyższa, im:
- 1) następuje dłuższe oczekiwanie na zmianę oprocentowania aktywów i pasywów w stosunku do daty analizy,
 - 2) większa jest różnica w poszczególnych przedziałach przeszacowania pomiędzy aktywami i pasywami.
- Na datę analizy zmiana wartości ekonomicznej Banku wyniosła 75 tys. zł, co stanowi 1,07% funduszy własnych. Poziom ryzyka określa się jako niski.
- Na podstawie przeprowadzonych testów warunków skrajnych wykazano umiarkowaną wrażliwość Banku na wystąpienie warunków skrajnych w zakresie ryzyka stopy procentowej.

XVI. EKSPOZYCJA NA POZYCJE SEKURTYZACYJNE – ART. 449

Bank nie posiada ekspozycji na pozycje sekurytyzacyjne.

XVII. POLITYKA W ZAKRESIE WYNAGRODZEŃ – ART. 450

1. Polityka wynagrodzeń przygotowywana jest przez Zarząd i zatwierdzana przez Radę Nadzorczą Banku. Z uwagi na skalę działalności Banku nie powoływano komisji/komitegu ds. wynagrodzeń. Bank nie korzystał z konsultanta zewnętrznego w zakresie ustalania polityki w zakresie wynagrodzeń.

2. Wynagrodzenia osób objętych polityką wynagrodzeń w części zmiennej wynagrodzenia są zależne od ich oceny ilościowej i jakościowej dokonywanej za okres bieżący oraz trzech lat poprzedzających okres bieżący.
3. Kryteria stosowane przy pomiarze wyników są następujące:
 - 1) Przy ocenie ilościowej uwzględnia się fakt zaistnienie istotnego pogorszenia się sytuacji ekonomiczno – finansowej Banku rozumiany jako spełnienie łącznie przynajmniej dwóch z pięciu scenariuszy:
 - spadek wyniku finansowego o co najmniej 50% w stosunku do zaplanowanego wyniku finansowego,
 - spadek wskaźników efektywności ROA (netto) do poziomu < 0,40% i ROE (netto) do poziomu < 3%,
 - wzrost wskaźnika kredytów zagrożonych do poziomu > 5 %,
 - spadek współczynnika wypłacalności do poziomu < 14 %,
 - utrzymywanie miesięcznego wskaźnika płynności, ustalanego jako iloraz aktywów płynnych do aktywów netto, na poziomie ≤ 20 %.
 - 2) Przy ocenie jakościowej uwzględnia się fakt wystąpienia uzasadnionych skarg na jakość pracy oraz działania dyscyplinujące wobec danej osoby.
4. Stosunek zmiennych składników wynagrodzenia do składników stałych wynosi 11,4%.
5. Zagregowane informacje ilościowe dotyczące wynagrodzenia, z podziałem na obszary działalności przedsiębiorstwa.

Wyszczególnienie	Osoby zajmujące stanowiska kierownicze (ilość osób)
Zarządzanie bankiem	3
Pozostała działalność	0

6. Zagregowane informacje ilościowe na temat wynagrodzeń, z podziałem na kadre kierowniczą wyższego szczebla i pracowników, których działania mają istotny wpływ na profil ryzyka (kwoty podano w tys. zł).

Wyszczególnienie	Osoby zajmujące stanowiska kierownicze	Inne osoby mające istotny wpływ na profil ryzyka
Wynagrodzenie stałe	236	0
Wynagrodzenie zmienne	26	0
Liczba osób uzyskujących odprawę	0	0
Wartość odpraw	0	0
Najwyższa wypłata odpraw	0	0

7. Liczba osób, które otrzymały wynagrodzenie w wysokości co najmniej 1 mln EUR w danym roku obrotowym: dla wynagrodzeń w przedziale między 1 mln EUR a 5 mln EUR – w podziale na przedziały wynagrodzeń o wielkości 500 000 EUR, a dla wynagrodzeń wyższych niż 5 mln EUR – w podziale na przedziały wynagrodzeń o wielkości 1 mln EUR - nie wystąpiły.

XVIII. DŹWIGNIA FINANSOWA – ART. 451

1. **Dźwignia finansowa** - oznacza względną – w stosunku do funduszy własnych – wielkość posiadanych przez instytucję aktywów, zobowiązań pozabilansowych oraz zobowiązań warunkowych dotyczących płatności lub dostawy lub dostarczenia zabezpieczenia, z uwzględnieniem zobowiązań z tytułu otrzymanych środków finansowych, zaciągniętych zobowiązań, umów dotyczących instrumentów pochodnych lub umów z udzielonym przyrzeczeniem odkupu, lecz z wyjątkiem zobowiązań, które można wyegzekwować wyłącznie w przypadku likwidacji Banku.

Wskaźnik dźwigni oblicza się jako miarę kapitału instytucji podzieloną przez miarę ekspozycji całkowitej tej instytucji i wyraża się jako wartość procentową. Wskaźnik dźwigni wyznacza się na koniec każdego kwartału kalendarzowego.

2. Wartość wskaźnika dźwigni na dzień 31.12.2018 r.

Wyszczególnienie	Wartość
Fundusze własne – Kapitał Tier1	7 004
Instrumenty – Inne aktywa	60 593
Pozycje pozabilansowe	2 760
Wskaźnik dźwigni	11,06%

XIX. STOSOWANIE METODY IRB W ODNIESIENIU DO RYZYKA KREDYTOWEGO – ART. 452

Banku nie stosuje metod IRB w odniesieniu do ryzyka kredytowego.

XX. STOSOWANIE TECHNIK OGRANICZENIA RYZYKA KREDYTOWEGO – ART. 453

Bank stosuje następujące techniki ograniczania ryzyka kredytowego:

1. Pomniejszanie podstawy tworzenia rezerw celowych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw celowych na ryzyko związane z działalnością banków. Bank przyjmuje zabezpieczenia zgodnie z „Instrukcją prawnych form zabezpieczenia wiarytelności”.
2. Pomniejszanie wag ryzyka przypisywanych ekspozycjom kredytowym zabezpieczonym hipotecznie na nieruchomości mieszkalnej w rachunku wymogów kapitałowych na podstawie Rozporządzenia 575/2013 UE.
3. Techniki redukcji ryzyka kredytowego – zgodnie z Rozporządzeniem 575/2013 UE.
4. W celu ograniczania skutków ryzyka kredytowego Bank przyjmuje zabezpieczenia. Przyjmowane zabezpieczenia powinny spełniać kryteria płynności, wartości oraz dostępu i możliwości ich kontroli, zgodnie z obowiązującą w Banku *Instrukcją prawnych form zabezpieczenia wiarytelności* oraz *Instrukcją monitoringu ekspozycji kredytowych i zabezpieczeń oraz klasyfikacji i tworzenia rezerw celowych w Banku Spółdzielczym w Obszy.*

Wartość przyjmowanych zabezpieczeń powinna zapewnić odpowiedni poziom wskaźnika LtV przez cały okres kredytowania.

6. Bank stale monitoruje zmiany na rynku typowych zabezpieczeń, przyjmowanych przez Bank, tj. rynku nieruchomości.
7. Bank preferuje zabezpieczenia zwrotności kredytów, które pozwalają na:
 - a) skuteczną egzekucję należności w przypadku braku spłaty kredytów,
 - b) pomniejszenie podstawy tworzenia rezerw celowych,
 - c) przypisanie niższych wag ryzyka ekspozycjom kredytowym w rachunku wymogu kapitałowego.

XXI. STOSOWANIE METOD ZAAWANSOWANEGO POMIARU W ODNIESIENIU DO RYZYKA OPERACYJNEGO

Bank nie stosuje metod zaawansowanego pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego

XXII. STOSOWANIE WEWNĘTRZNYCH MODELI POMIARU RYZYKA RYNKOWEGO

Bank nie stosuje wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego.

Opis systemu zarządzania, w tym systemu zarządzania ryzykiem, systemu kontroli wewnętrznej oraz polityki wynagrodzeń, a także informacje o spełnianiu przez członków Rady Nadzorczej i Zarządu wymogów określonych w art. 22aa ustawy Prawo bankowe.

System zarządzania ryzykiem

1. System zarządzania ryzykiem - to system funkcjonujący w ramach systemu zarządzania w Banku, który ma na celu uzyskanie w zmieniającym się otoczeniu prawnym i ekonomicznym:
 - odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa, wyrażanego przez nieprzekraczanie przyjętego apetytu na ryzyko,
 - odpowiedniej rentowności działalności biznesowej.
2. Podejmowanie ryzyka zmusza Bank do koncentrowania uwagi na powstających zagrożeniach, poszukiwania form obrony przed zagrożeniami i dostosowywania działalności do zmieniających się warunków zewnętrznych. Ostrożnościowe podejmowanie ryzyka oznacza utrzymywanie racjonalnej równowagi pomiędzy prowadzeniem działalności przychodowej i kontrolowaniem ryzyka.
3. W celu zapewnienia skutecznego ostrożnego zarządzania bankiem Zarząd:
 - opracowuje i wdraża odpowiednie środowisko zarządzania ryzykiem, obejmujące strukturę organizacyjną, narzędzia wspomagające zarządzanie ryzykiem, system informacji zarządczej, a także odpowiednie zarządzanie kadrami,
 - kształtuje i dba o odpowiednią kulturę organizacyjną zorientowaną na efektywne zarządzanie ryzykiem,
 - opracowuje i wdraża formalnie przyjęty proces identyfikacji, pomiaru, limitowania, raportowania i kontroli podejmowanego ryzyka.

Zasady i mechanizmy tworzące system zarządzania ryzykiem są opracowane i uchwalane przez Zarząd i zatwierdzone przez Radę Nadzorczą Banku w formie polityk i strategii.
4. Podstawowym dokumentem określającym sposób zarządzania ryzykiem w Banku jest „Ogólna strategia zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Obszy”, przygotowana przez Zarząd i zatwierdzona przez Radę Nadzorczą Banku, która określa:
 - zasady polityki Banku w zakresie ryzyka,
 - organizację i strukturę zarządzania ryzykiem,
 - profil ryzyka, aktualną i docelową strukturę ryzyka, apetyt/tolerancje na ryzyko,
 - zasady kontroli wewnętrznej w zakresie zarządzania ryzykiem.

Strategia jest zgodna z celami strategicznymi i ogólnymi zamierzeniami Banku zawartymi w „Strategii działania Banku Spółdzielczego w Obszy na lata 2019-2021”.
5. Do głównych zadań w zakresie zarządzania ryzykiem w Banku należy:
 - dostarczanie informacji na temat ryzyka i jego profilu,
 - stosowanie działań profilaktycznych redukujących ryzyko i jego skutki,
 - monitorowanie dopuszczalnego poziomu ryzyka.
6. Bank zarządza rodzajami ryzyka uznanymi przez Bank za istotne zgodnie z obowiązującymi wewnętrznymi regulacjami zarządzania tymi rodzajami ryzyka.
7. Procedury zarządzania ryzykiem podlegają przeglądowi i aktualizacji w cyklach rocznych pod względem dostosowania ich do aktualnych przepisów prawa przy uwzględnieniu zmian w skali działalności Banku oraz zmian organizacyjnych; wnioski z przeglądu prezentowane są Zarządowi Banku oraz przekazywane do odpowiednich komórek organizacyjnych Banku, celem ewentualnego uaktualnienia zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.
8. W celu przeprowadzania procesów wymienionych w pkt. 5 realizowane są zadania, związane z analizą wartości podstawowych mierników charakterystycznych dla poszczególnych rodzajów ryzyka.

9. Bank stosuje metody identyfikowania i pomiaru ryzyka związanego z jego działalnością dostosowane do profilu, skali i złożoności występujących ryzyk. W przypadku wątpliwości w zakresie poziomu ryzyka stosuje się podejście z zachowaniem maksymalnego stopnia ostrożności.
10. Częstotliwość pomiaru ryzyka dostosowana jest do wielkości oraz charakteru poszczególnych rodzajów ryzyka w działalności Banku.
11. Metody lub systemy pomiaru ryzyka, a w szczególności ich założenia, są poddawane okresowej ocenie uwzględniającej testowanie i weryfikację historyczną.
12. Przegląd i aktualizacja metod lub systemów pomiaru ryzyka przeprowadzane są wraz z przeglądem procedur dotyczących zarządzania ryzykiem.

Limity ograniczające ryzyko

1. Bank wprowadza odpowiednie do skali i złożoności działalności limity wewnętrzne ograniczające poziom ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania Banku.
2. Procedury wewnętrzne określają zasady ustalania i aktualizowania wysokości limitów oraz częstotliwość monitorowania ich przestrzegania i raportowania.
3. Poziom limitów wewnętrznych jest dostosowany do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku.
4. Analizy będące podstawą do określenia wysokości limitów wewnętrznych są sporządzane w formie pisemnej.
5. Bank określa wysokość limitów (w zależności od rodzaju ryzyka lub charakteru limitu) w oparciu o następujące przesłanki:
 - 1) analizę historyczną stopnia wykorzystania limitu,
 - 2) apetyt na ryzyko określony przez Radę Nadzorczą,
 - 3) analizę wpływu zrealizowania się limitu w maksymalnej wysokości na sytuację finansową Banku,
 - 4) wysokość ryzyka, którym jest obciążona pozycja objęta limitem.
6. Bank ustalił i weryfikuje wewnętrzne limity zaangażowania według następujących kryteriów:
 - 1) koncentracja zaangażowania,
 - 2) forma zabezpieczeń,
 - 3) jednorodny instrument finansowy,
 - 4) indywidualne istotne zaangażowania.
7. Przyjęte rodzaje limitów wewnętrznych, dotyczących poszczególnych rodzajów ryzyka oraz ich wysokość, zatwierdza Zarząd Banku.

Proces zarządzania ryzykiem.

Zarządzanie ryzykiem jest zorganizowane w sposób umożliwiający zapobieganie konfliktom interesów pomiędzy pracownikami, czy też jednostkami organizacyjnymi Banku.

Komórki organizacyjne (lub wyznaczone osoby w Banku) uczestniczą w procesie zarządzania ryzykiem w ramach przypisanych im zadań w strukturze organizacyjnej Banku oraz w procedurach wewnętrznych, dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

W procesie zarządzania ryzykiem w Banku uczestniczą:

- 1) Rada Nadzorcza;
- 2) Zarząd;
- 3) komórki organizacyjne (lub wyznaczone osoby w Banku) odpowiedzialne za:
 - sprawozdawczość dla odbiorców zewnętrznych,
 - zarządzanie nadwyżką środków,
 - sprzedaż kredytów,
 - identyfikację i akceptację ryzyka kredytowego dla pojedynczych transakcji,
 - pomiar, monitorowanie i kontrolę poszczególnych rodzajów ryzyka bankowego.

Rada Nadzorcza:

- 1) sprawuje nadzór nad systemem zarządzania ryzykiem oraz ocenia adekwatność i skuteczność tego systemu, głównie poprzez zapoznawanie się z raportami i sprawozdaniami dotyczącymi oceny narażenia Banku na poszczególne rodzaje ryzyka i na ich podstawie dokonuje oceny stopnia efektywności i adekwatności zarządzania ryzykiem
- 2) zatwierdza Strategię działania Banku oraz zasady ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem, obejmujące m.in. możliwości do zaakceptowania ogólny poziom ryzyka Banku;
- 3) zatwierdza procedury dotyczące procesów:
 - szacowania kapitału wewnętrznego,
 - planowania i zarządzania kapitałowego;
- 4) zatwierdza strukturę organizacyjną Banku, zawartą w Regulaminie organizacyjnym, dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka;
- 5) zatwierdza zasady polityki dotyczącej zmiennych składników wynagrodzeń;
- 6) sprawuje nadzór nad zarządzaniem ryzykiem braku zgodności rozumianym jako skutki nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania, a także zatwierdza założenia polityki Banku w zakresie ryzyka braku zgodności, ocenia efektywność zarządzania ryzykiem braku zgodności;
- 7) sprawuje nadzór nad zgodnością polityki Banku w zakresie podejmowania ryzyka ze Strategią działania i planem finansowym Banku;
- 8) zapewnia wybór członków Zarządu posiadających odpowiednie kwalifikacje do sprawowania wyznaczonych im funkcji;
- 9) ocenia, czy działania Zarządu w zakresie kontroli nad działalnością Banku są skuteczne i zgodne z polityką Rady Nadzorczej.

Zarząd:

- 1) odpowiada za opracowanie, wprowadzenie oraz aktualizację pisemnych strategii oraz procedur dotyczących identyfikacji, pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka w zakresie:
 - a) systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzyka braku zgodności,
 - b) systemu kontroli wewnętrznej,
 - c) szacowania kapitału wewnętrznego, zarządzania i planowania kapitałowego,
 - d) dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego;
- 2) odpowiada za skuteczność systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzyka braku zgodności, systemu kontroli wewnętrznej, procesu szacowania kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz za nadzór nad efektywnością tych procesów;
- 3) odpowiada za zorganizowanie skutecznego procesu oceny adekwatności kapitałowej i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz nadzór nad jego efektywnością, wprowadzając w razie potrzeby niezbędne korekty i udoskonolenia;
- 4) wprowadza zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą strukturę organizacyjną dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka;
- 5) wprowadza podział zadań realizowanych w Banku, który zapewnia niezależność funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka od działalności operacyjnej skutkującej podejmowaniem ryzyka przez Bank;
- 6) zatwierdza limity wewnętrzne oraz ich wysokość dostosowaną do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku;
- 7) odpowiada za przejrzystość działań Banku, w szczególności za politykę informacyjną w zakresie działalności Banku, pozwalającą na ocenę skuteczności działania Rady Nadzorczej i Zarządu Banku w zakresie zarządzania Bankiem, monitorowania stanu bezpieczeństwa działalności Banku i za ocenę sytuacji finansowej Banku;
- 8) zapewnia zgodność działania Banku z obowiązującymi przepisami prawa;

- 9) zapewnienia, że Bank prowadzi politykę służącą zarządzaniu wszystkimi istotnymi rodzajami ryzyka w działalności Banku i posiada procedury w tym zakresie;
- 10) odpowiada za opracowanie, wprowadzenie oraz aktualizację polityki wynagrodzeń;
- 11) uwzględnia rezultaty badań prowadzonych przez komórkę audytu wewnętrznego oraz biegłych rewidentów przy podejmowaniu decyzji w ramach zarządzania Bankiem;
- 12) przekazuje Radzie Nadzorczej okresowe informacje przedstawiające w sposób rzetelny, przejrzysty i syntetyczny rodzaje i wielkość ryzyka w działalności Banku.

Prezes Zarządu – nadzoruje zarządzanie ryzykiem istotnym w działalności Banku. W zakresie swoich zadań związanych z nadzorem nad zarządzaniem ryzykiem istotnym Prezes Zarządu odpowiada za funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem w obrębie całego Banku, w tym za funkcjonowanie systemu informacji zarządczej w zakresie ryzyka w całym Banku. Prezes Zarządu nadzoruje bezpośrednio, w ramach zarządzania ryzykiem istotnym działalność: stanowisko ds. analiz i ryzyk, stanowiska ds. monitoringu kredytów, komórki ds. zgodności i stanowisko ds. gospodarczych.

Stanowisko ds. analiz i ryzyk – stanowi element II linii obrony. Odpowiada za identyfikację czynników i źródeł ryzyka, przetwarzanie danych o ryzyku, pomiar, ocenę oraz cykliczne monitorowanie i raportowanie poziomu ryzyka, pomiar i ocenę adekwatności kapitałowej, przygotowywanie rekomendacji dla Zarządu Banku dotyczących akceptowalnego poziomu ryzyka, udział w opracowywaniu przepisów wewnętrznych dotyczących zarządzania ryzykiem i adekwatnością kapitałową. Stanowisko ds. analiz i ryzyk stosuje i monitoruje mechanizmy kontrolne ustanowione w ramach kontroli ryzyka, a także kontroluje przestrzeganie limitów wewnętrznych i zewnętrznych oraz przyjętego w Banku apetytu na ryzyko.

Stanowisko ds. monitoringu kredytów – jest odpowiedzialne za monitoring sytuacji ekonomicznej kredytobiorców, monitoring zabezpieczeń transakcji kredytowych oraz oceny ich wartości i adekwatności proponowanego zabezpieczenia transakcji obciążonej ryzykiem, w tym weryfikację oceny wartości oraz oceny wartości ryzyka przyjęcia na zabezpieczenie nieruchomości, przygotowanie propozycji klasyfikacji ekspozycji kredytowych oraz propozycji tworzenia i rozwiązywania rezerw celowych, zgodnie z nadanymi kompetencjami – stanowi II linii obrony.

Komórka ds. zgodności – stanowi II element linii obrony, ma za zadanie zapewnienie zgodności obowiązujących w Banku regulacji wewnętrznych dotyczących zarządzania poszczególnymi ryzykami z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi, identyfikowanie ryzyka braku zgodności w szczególności poprzez analizę przepisów prawa regulacji wewnętrznych Banku, standardów rynkowych. Ponadto: przeprowadzanie wewnętrznych postępowań wyjaśniających, monitorowanie i ocenę poziomu ryzyka braku zgodności po zastosowaniu mechanizmów kontroli ryzyka, w szczególności poprzez przeprowadzanie testów zgodności, sporządzanie i przedkładanie Radzie Nadzorczej oraz Zarządowi okresowych sprawozdań z zakresu ryzyka braku zgodności, audytu wewnętrznego, kontroli wewnętrznej instytucjonalnej sprawowanej przez Bank Zrzeszający.

Audyt wewnętrzny – realizowany przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, stanowi III element obrony. Ma za zadanie kontrolę i ocenę efektywności działania systemu zarządzania ryzykiem oraz dokonywania regularnych przeglądów prawidłowości przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem obowiązujących w Banku. Dostarcza obiektywnej oceny adekwatności i skuteczności funkcjonowania systemu zarządzania, w tym ocenia zgodność działań wszystkich jednostek i komórek (w tym stanowiska ds. ryzyka i komórki ds. zgodności) z polityką Banku oraz innymi regulacjami wewnętrznymi i przepisami prawa.

Pozostałe komórki – stanowią element I linii obrony. Mają obowiązek przestrzegania zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, obowiązujących w formie wewnętrznych regulacji

i zaleceń, uczestnictwa w postępowaniu wyjaśniającym przyczyny wystąpienia zdarzeń generujących ryzyko oraz raportowanie tych zdarzeń.

Informacja zarządcza dotycząca zarządzania ryzykiem

Podstawę monitorowania procesu zarządzania ryzykiem w Banku stanowi formalnie ustanowiony system informacji zarządczej.

System sprawozdawczości zarządczej dostarcza informacji na temat:

- 1) rodzajów i wielkości ryzyka w działalności Banku,
- 2) profilu ryzyka,
- 3) stopnia wykorzystania limitów wewnętrznych,
- 4) wyników testów warunków skrajnych,
- 5) skutków decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem.

Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością umożliwiającą dostarczenie informacji o zmianach profilu ryzyka Banku.

Zakres oraz szczegółowość sprawozdań wewnętrznych są dostosowane do rodzaju raportowanego ryzyka oraz odbiorców informacji.

Rzetelność, dokładność oraz aktualność dostarczanych informacji zapewnia wprowadzony w Banku system kontroli wewnętrznej.

Szczegółowe zasady działania systemu informacji zarządczej reguluje w Banku Instrukcja sporządzania informacji zarządczej. Ponadto w regulacjach dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka bankowego został określony zakres informacji zarządczej z obszaru, którego dotyczy regulacja.

Informacja o systemie kontroli wewnętrznej

Organizacja systemu kontroli wewnętrznej oparta jest na modelu trzech linii obrony.

Pierwsza linia obrony to zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku i jest realizowana przez wszystkich pracowników operacyjnych Banku. Celem kontroli realizowanej na tym poziomie jest zapewnienie zgodności wykonywanych czynności z procedurami wewnętrznymi, a także bieżące reagowanie na stwierdzone nieprawidłowości oraz monitorowanie mechanizmów kontrolnych. Kontrola ta obejmuje stanowiska, grupy ludzi lub jednostki organizacyjne odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji.

Kontrola sprawowana jest w zakresie jakości i poprawności wykonywanych czynności przez każdego pracownika oraz dodatkowo przez osoby z nim współpracujące i jego bezpośredniego przełożonego oraz wszystkie osoby, którym czynności kontrolne wyznaczono w zakresach obowiązków.

Druga linia obrony to zarządzanie ryzykiem przez pracowników Banku specjalnie do tego powołanych jak Komórka do spraw zgodności, Komitet Audytu oraz Komitet Kredytowy.

Kontrola realizowana na drugim poziomie to czynności kontrolne realizowane przez specjalnie dedykowane do tego stanowiska lub komórki organizacyjne Banku, niezależne od zarządzania ryzykiem, kontroli wykonywanych na Poziomie I oraz z zachowaniem zasady braku konfliktu interesów w realizacji czynności kontrolnych.

Kontrola na tym poziomie ma charakter ciągły i kompleksowy. Obejmuje ocenę skuteczności mechanizmów kontroli na pierwszym poziomie oraz ocenę prawidłowości realizacji funkcji zarządzania ryzykiem w działalności Banku.

W strukturach Banku działają adekwatne mechanizmy zapewniające niezależność Komórki ds. zgodności.

Trzecia linia obrony to audyt wewnętrzny wykonywany w ramach Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

Funkcja kontroli jest elementem kontroli wewnętrznej i obejmuje wszystkie mechanizmy kontrolne w procesach funkcjonujących w Banku, tj.:

- 1) kontrola bieżąca sprawowana przez wszystkich pracowników Banku,

- 2) kontrola następną, sprawowana przez upoważnionych pracowników (Komórkę do spraw zgodności) oraz odpowiednie komórki Banku Zrzeszającego w ramach umowy o sprawowanie kontroli instytucjonalnej.

Na funkcję kontroli składają się:

- 1) mechanizmy kontrolne;
- 2) niezależne monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych;
- 3) raportowanie w ramach funkcji kontroli.

Bank zapewnia dokumentację funkcji kontroli w szczególności przez:

- 1) rejestrowanie każdej operacji, transakcji, produktu i usługi oraz opis systemu, procesu, struktury organizacyjnej;
- 2) opis, w formie matrycy funkcji kontroli, powiązania celów, o których mowa w pkt. 1, z procesami w działalności Banku, które zostały uznane za istotne, oraz kluczowymi mechanizmami kontrolnymi i niezależnym monitorowaniem przestrzegania tych mechanizmów kontrolnych.

Struktura systemu kontroli Banku obejmuje dwa poziomy kontroli:

- 1) pierwszy poziom - kontrole realizowane na poziomie operacyjnym np. kontrola przełożonego pracownika, kontrola na tzw. „drugą rękę” , kontrole przewidziane w systemach informatycznych,
- 2) drugi poziom – kontrole realizowane przez komórkę do spraw zarządzania ryzykiem braku zgodności,

Informacja o polityce wynagrodzeń

W Banku obowiązuje, zatwierdzona przez Radę Nadzorczą „*Polityka wynagrodzeń*”. Reguluje ona zasady wynagradzania osób zajmujących stanowiska kierownicze, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku i obejmuje składniki stałe oraz składniki zmienne. W Banku są to członkowie Zarządu oraz Główny księgowy.

Składniki wynagrodzenia są tak ustalone, aby odpowiadały w szczególności rodzajowi wykonywanej pracy, stopniowi odpowiedzialności i kwalifikacjom wymaganym przy jej wykonywaniu, a także uwzględniały ilość i jakość świadczonej pracy, a także zapewniały prawidłowość realizacji przez członków Zarządu i członków Rady zadań wynikających z działalności Banku.

Celem polityki jest ugruntowanie skłonności kadry zarządzającej – poprzez zastosowane mechanizmy wynagradzania – do szczególnej dbałości o długoterminowe dobro Banku, do ochrony interesów klientów oraz unikania nadmiernej ekspozycji na ryzyko.

Wynagrodzenia osób objętych Polityką wynagrodzeń, w części zmiennej wynagrodzenia, są zależne od mierników ekonomicznych, tj.: jakości portfela kredytowego, realizacji planu finansowego, wskaźników dochodowości (ROA, ROE), łącznego wskaźnika kapitałowego, wskaźnika płynności oraz od oceny jakościowej pracy danej osoby.

Rada Nadzorcza na bieżąco monitoruje poziom ryzyka umożliwiającą zastosowanie zasad wynikających z Polityki wynagrodzeń.

Wynagrodzenia członków Zarządu wypłacane są zgodnie z zawartymi umowami, a przepisy „*Regulaminu wynagradzania*” są zgodne z przepisami prawa.

Rada Nadzorcza nadzoruje stosowanie polityki wynagrodzeń i corocznie ocenia prawidłowość jej stosowania.

Informacja o powołaniu komitetu ds. wynagrodzeń

W związku z faktem, iż Bank Spółdzielczy w Obszy nie spełnia warunków istotności zawartych w art. 4 ust. 1 pkt 35 ustawy Prawo bankowe, w Banku nie powołano komitetu do spraw wynagrodzeń.

Informacja o spełnianiu przez członków Rady Nadzorczej i Zarządu wymogów określonych w art. 22aa ustawy – Prawo bankowe.

Członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej Banku są objęci oceną w zakresie wiedzy, umiejętności i doświadczenia, odpowiedniego do pełnionych przez nich funkcji i powierzonych im obowiązków, a także rękojmi należytego wykonywania tych obowiązków dokonywaną odpowiednio przez Zebranie Przedstawicieli w zakresie oceny członków Rady Nadzorczej oraz przez Radę Nadzorczą w zakresie członków Zarządu.


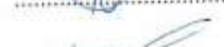

Ocena ma charakter uprzedni przed powołaniem oraz następczy w trakcie pełnienia funkcji. Członkowie Zarządu oraz Rady Nadzorczej, zgodnie z ustawą Prawo bankowe, nie pełnią funkcji członka zarządu oraz rady nadzorczej w innych podmiotach w liczbie ograniczonej przez art. 22aa ust 2 w powiązaniu z ust. 3 w/w ustawy.

Wszyscy członkowie Zarządu oraz Rady Nadzorczej zgodnie z dokonaną w 2018 roku oceną spełniają wymagania art. 22aa ustawy Prawo bankowe.

Oświadczenie Zarządu

W 2018 r nie wystąpiły istotne zmiany w profilu ryzyka banku. Bank nie podejmował nowych rodzajów działalności, nie zidentyfikowano nowych rodzajów ryzyka w działalności Banku. Podejmowane przez Bank działania zapewniały stabilny i zrównoważony rozwój. Bank nie posiada portfela handlowego, nie przeprowadza transakcji pochodnych obciążonych ryzykiem rynkowym. Występujące w Banku ryzyko wynika ze standardowych produktów bankowych. Stosowana strategia, polityki i metody zarządzania ryzykiem, w tym poziom limitów dopuszczalnej ekspozycji na ryzyko zapewniały prowadzenie bezpiecznej i rentownej działalności. Profil ryzyka w banku wyznaczają zaakceptowane przez Radę Nadzorczą w strategii zarządzania ryzykiem wskaźniki poziomu ryzyka (apetyt na ryzyko) dla poszczególnych rodzajów ryzyka zidentyfikowanych w Banku i uznanych jako istotne.

Zarząd Banku Spółdzielczego w Obszy niniejszym oświadcza, że ustalenia opisane w Ujawnieniu są adekwatne do stanu faktycznego, a stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii ryzyka Banku.

1.	Katarzyna Książek	<i>Prezes Zarządu</i>	
2.	Andrzej Jeleń	<i>Wiceprezes Zarządu</i>	
3.	Jarosław Kaczorowski	<i>Członek Zarządu</i>	

Obsza, 12 lipca 2019 r.